

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Delo in plačilo

Položaj delavstva naj bi se po smernicah socialne okrožnice Quadragesimo anno tako preuredil, da bi delavec ne živel več v proletarskih razmerah. Delavčevi življenjski pogoji se morajo toliko izboljšati, da ne bo več v popolni gospodarski negotovosti zase in za svojo družino in da ne bo njegova eksistenca docela odvisna od slučajnih gospodarskih konjunktur. Delavec, ki nima premoženja, ampak so njegove žuljave roke vse imetje, ki ga ima, mora — kakor zahteva okrožnica — dobivati tolikšno plačo, da si bo s pridnostjo in varčnostjo mogel prikopati do gotovega skromnega blagostanja in gospodarske samostojnosti.*

S tem prihaja okrožnica naravnost k vprašanju delavske plače. Uvodoma ugotovi papež, da se plačilno delavno razmerje samoposebi ne more označevati kot poniževalen in za človeka nevreden pojav. Taka trditve se ne le ne da vzdržati, ampak je tudi v popolnem nasprotju z okrožnico Leona XIII., ki je obširno obravnaval ureditev pravičnega delovnega razmerja. Vendar pa bi pri današnjem stanju družabnega gospodarstva bilo priporočati, — tako pravi papež, — da se plačilno razmerje v gotovi meri in možnosti spremeni v družabno. »Razveseljivi početki so bili že izvedeni v tej smeri tako od strani delodajalcev kakor delavcev. Delavci in nastavljeni pridejo na ta način do solastništva ali do souprave ali pa so na kakršenkoli način udeleženi na dobičku.

Pri obravnavanju pravične plače se ne sme izgubiti iz vidika, da je družba socialen organizem in da je za gospodarski napredek potrebno tesno in harmonično sodelovanje med delom, kapitalom in voditeljstvom, ki oboje vodi in organizira. Mora pa se tudi upoštevati socialen pomen vsakega navedež se tako zgolj individualnega dela. Pod temi vidiki je torej mogoče določiti pravično delavsko plačo, ki se mora ravnati po življenjskih potrebah delavca in njegove družine, a mora upoštevati tudi položaj delodajalca in obče življenjske pogoje (življenjski standard) vsakega kraja posebej.

Ze predloča okrožnica »Casti connubii« govori zelo obširno o zadostni delavski plači, ki mora biti tolikšna, da zadostuje za vzdrževanje delavca in njegove družine. Seveda so tudi ostali člani družine poklicani, da po svojih močeh prispevajo za vzdrževanje skupnega gospodinjstva, kar je posebej slučaj v kmečkih, a tudi mnogih drugih družinah. To priliko pa porabi sv. oče, da spregovori zelo resno in odločno besedo glede otroškega in ženskega dela. »Žene in otroci ne smejo nikdar biti obloženi z delom, ki ne odgovarja njihovi starosti in močem. Družinske matere naj v gospodinjstvu in v tem, kar je s njim združenega, najdejo svojo glavno zaposlitev. Da morajo kljub temu hišne gospodinjice in matere zaradi nezadostnega očetovega zaslužka na škodo svojih gospodinjstev doživljati in zlasti vzgoje otrok iskati zaslužek izven družine, je sramotna zloraba, ki mora izginiti in naj stane, kar hoče. Treba je delati z vsemi silami na to, da bo zaslužek družinskih očetov zadostoval za vzdrževanje družinskega gospodinjstva. Ako pri sedanjih razmerah tega ni mogoče povsod izvesti, potem je zahteva obče pravičnosti, da se sedanje gospodarske razmere v toliko spremenijo, da bo odraslemu človeku zagotovljena družinska plača.«

Vidi se, da smatra papež za največjo rak-rano sodobne družbe razrvano družinsko življenje, ki je pogosto posledica posebno v delavskih krogih nepopolnih socialnih razmer. Vrnimo mater zopet družini in otrokom! ta klic odmeva iz obeh zadnjih Pijevih krožnic. Posebej pohvali papež prizadevanje tistih, ki s sistemom družinskih doklad skušajo omogočiti delavcu preživljanje njegove družine.

Pri določevanju višine plače pride na drugem mestu v poštev položaj podjetja oz. delodajalca. Bilo bi vsekakor krivično zahtevati tako visoke plače, da bi jih podjetje ne zmoglo in bi se zaradi tega moralo zrušiti, kar bi imelo slabe posledice tudi za delovno osebje. Ni pa upravičeno podjetje pritiskati nizdol delavske plače, ako zaradi nemarnosti in pomanjkanja iniciative trpi tehnična in gospodarska stran podjetja in zaradi tega seveda tudi njegova rentabilnost. Včasih — v današnjih gospodarskih razmerah se to celo pogosto dogaja, da je podjetje samo pod pritiskom gospodarsko močnejšega, da je na potu velikim gospodarskim kartelom in trustom, ki ga s konkurenco skušajo ubiti. Nekatelirano podjetje mora prodajati blago zaradi konkurence pod lastno ceno. To seveda vpliva uničujoče tudi na uslužbenske plače. Okrožnica predvideva tudi take slučaje. Kakor je sv. oče že v lanskem božičnem nagovoru označil umazano konkurenco za enega glavnih krivcev naraščajoče brezposelnosti, tako jo tudi v okrožnici najostreje obsoja. Pravi, da greh, ki ga dela, vpije do neba, ker je ona kriva, da delavstvo strada zaradi prenikljivih plač, ki jih k tlom tišči brezvestna konkurenca.

Papež nasvetuje, naj bi se ob nastalih gospodarskih težavah vodstva podjetij posvetovala z delavstvom, kako bi se z združenimi močmi mogle težave premagati. Pametna državna gospodarska politika lahko položaj veliko olajša. Ako pride do »krajnosti, naj se vse možnosti preudarijo, da se, če le mogoče, prepreči ustavitev dela. Če pa se že to mora zgoditi, naj se delavstvu drugod preskrbi zaslužek. Ob takih najtežjih trenutkih naj se po-kaže notranja zvezanost in krščanska solidarnost med delodajalci in delavci.

Končno papež omeja, da je za višino plače nekaj merodajen tudi splošen gospodarski nivo. Za obče gospodarstvo je najdalekosežnejšega pomena dobro situirano delavstvo. Enako dalekosežna je potreba, da vsi, ki so zmogni delati, tudi naj-

* Prim. »Slovenec« z dne 2. jun. 1931.

Konflikt med Vatikanom in fašističnim režimom še ni rešen

Rim, 5. junija. Dokler ne bo izšlo z vati-kanske ali fašistične strani poročilo o uspehu poga-janj, ki so v teku med Vatikanom in fašistično Italijo glede Katoliške akcije, so vsa ugibanja v tem pogledu prazna. Prav zaradi tega je treba z vsvo rezervo čitati poročila, ki jih inozemske agen-cije iz Rima širijo v svet. Spor je tako globok, da si je težko misliti, da bi prišlo do popolne likvi-dacije vprašanja Katoliške akcije in njenih šte-vilnih mladinskih organizacij tako kmalu. **Poročilo o sklepih fašističnega vodstva je gotovo polo-žaj poslabšalo.** Vodstvo fašistične stranke sicer proglašja svoje spoštovanje do katoliške vere, vr-hovnega glavarja katoliške cerkve, do duhovnikov in božjih hramov, toda nikakor ne obžaluje nasilij, ki so jih utrpeli ustanove Katoliške akcije in ka-toliška duhovščina v Italiji, in istočasno grozi, da fašizem ne bo trpel snovanja »protifašističnih gnezde« pod kakršnimkoli varstvom, reci pod Ka-toliško akcijo, »ker fašistična revolucija zahteva neuklonljivo obrambo proti vsakomur in za vsako ceno.« Fašistično vodstvo je nadalje sklenilo, da smejo biti srednješolski dijaki pod 18. letom vpisani izključno v fašistično mladinsko organizacijo »Avanguardie«; prav tako se sme dovoliti vstop v »mladinske fašije« samo mladencem, ki pri-hajajo iz fašistične »Avanguardie«. Kot četrto toč-ko je fašistično vodstvo sprejelo sklep, da se v kratkem izvrši delna mobilizacija fašističnih mas. S takšnimi sklepi se gotovo ne ustvarja ugodno razpoloženje, ki je potrebno za poravnavo spora z Vatikanom.

Razpoloženje na drugi strani se jasno kaže iz govorov, ki jih je imel sv. oče v tem tednu. Pij XI. ne opusti prilike, da ne bi protestiral proti fašističnim nasiljem in obenem izrazil svoje glo-bok ezalosti radi zadnjih dogodkov. Sv. oče se v svojih govorih obrača na ves katoliški svet, kar stori sicer le v izredno težkih primerih. V vsaki avdienci, ki jo dovoli, govori o svoji globoki po-trosti in se zahvaljuje vernikom za tolažbo v teh težkih urah. Kakor je dejal v svojem nagovoru ob priliki nedeljskega slavlja »Gliceria Landri-anija«, so mu posebno dobrodošli izrazi sožalja, ki so mu jih poslali škofje in katoliške organi-zacije iz vsega sveta. Resnost spora je tudi raz-vidna iz dejstva, da sv. oče naravnost dolži faši-stično vladno odgovornost za nasilja proti katoli-škim društvom in katoliški duhovščini; saj pravi v enem izmed svojih govorov, da so se izgre-di izvršili »po višjem nalogu vladce. Zopet na dru-gem mestu protestira »proti načinu, kako je bilo vse pripravljeno«. V svojem zadnjem nagovoru na člane papeškega kolegija za italijanske izseljence se sv. oče zgraža, da so bile katoliške organizacije, katerim je bil vendar zagotovljen obstoj v kon-kordatu, razpuščene z navadnim policijskim ukre-pom in niti ne z zakonom. S tem je fašistična vla-da prekršila konkordat, ki je vendar bilateralna pogodba in pri kateri ima besedo tudi drugi po-dpisnik, to je Vatikan. Sv. oče govori zopet o ne-hvaležnih sinovih, »ki so, po dogodkih sodeč, po-stali njegovi sovražniki«, in misli pri tem na fašistično vladno. Pij XI. ugotavlja tudi, da je ven-dar zaslužil vse drugačno postopanje s strani fašistične vlade. Ob vsaki priliki ji je ponudil oče-

tovsko prijateljsko roko, pred sklepom lateranske pogodbe in pozneje. Tako je v encikliki »Casti connubii« priznal, kar je italijanska vlada storila dobrega s priznanjem katoliškega zakona; v svo-jem zadnjem pismu na milanskega kardinala je izrazil željo o medsebojnem sodelovanju, ki bi bilo vsem v korist; v encikliki »Quadragesimo anno« je dobrohotno omenil sindikalni in korpo-rativni sistem v Italiji. »Zdaj ves svet ve, kako so postopali proti nam, in sicer glede tega, kar je najdražje našemu srcu in glede česar smo ved-no zatrjevali in tudi jamčili, da se ukvarjamo z verskimi vprašanji in ne političnimi.« Po vsem tem je tožba sv. očeta »o silno žalostni uric raz-umljiva in upravičen njegov vzklík »ecce in pace amaritudo mea amarissimae«.

Sv. oče v svojih govorih vedno in vedno po-udarja, da ni imela Katoliška akcija političnega značaja. Ob vsaki priliki je dajal njenim vodite-ljem navodila in jih opominjal, naj se držijo stro-go v cerkvenem območju, in kakor sam ugotavlja, se je ogromna večina voditeljev italijanske Ka-toliške akcije po teh navodilih tudi ravnala in so izjeme bile redke, ako so sploh bile. Očitek, da se je italijanska Katoliška akcija pričela ukvarjati s politiko, je bil za fašiste pač samo pretveza, da lahko udarijo po še edini organizaciji, ki obstoji v Italiji razen fašistične. O tem je ves svet pre-pričan. Fašizmu je šlo le za to, da uniči pred-vsem katoliške mladinske organizacije, ki so ši-rile med italijansko mladino krščanskega duha, to je duha ljubezni in sprave ter pravičnosti, kar fašizmu seveda ni všeč. Da je šlo fašizmu res za to, kaže tudi komentar poluradnega »Giornale d'Ita-lia«, ki pravi, da je »vodstvo fašistične stranke vnovič poudarilo fašistično nepopustljivost v kra-ljevstvu duha.« Vodstvo je namreč izdalo na vseh 9000 fašijev ukaz, »da pričnejo na novo vzgajati mladino politično in vojaško, da bo pripravljena na vsak ukaz.«

Isto se razvidi tudi iz neke fašistične bro-

šure, ki je izšla še pred izgredu proti Katoliški akciji in v kateri se poudarja, da se mora ita-li-janska mladina vzgajati za vojsko, proti čemur pa da je papež.

Nadžkoš Bauer o rimskem sporu

Zagreb, 5. jun. Nadškoš dr. A. Bauer je ured-niku »Hrvatske Straže« podal nekaj pojasnil k svoji vdanostni brzojavki, ki jo je poslal sv. očetu v imenu svojih vernikov v znak solidarnosti jugo-slovanskih katoličanov v zadevi italijanske Katoli-ške akcije. Nadškoš dr. Bauer ugotavlja, kako je fašistična vlada kršila obveze glede Katoliške ak-cije in postopanja napram narodnim manjšinam v Italiji, ki jih je svečano sprejela s konkordatom. Sv. oče je potrpežljivo čakal, da bi se fašistični vladni organi spametovali in pričeli lojalno izpol-njevati konkordat. Toda vlada je dopustila, da so tajne sile vedno in vedno rovarile proti konkor-datu, dokler se ni končno odločila za končni udar proti Katoliški akciji. Za pretvezo si je izmislila očitek, da se Katoliška akcija politično udeležuje. »Čeprav se niso prešle vse skušnje za Kristusovo cerkev v Italiji,« je izjavil msgr. Bauer, »sem smatral za potrebno, da prepričam sv. očeta o po-polni vdanosti svojih vernikov, svoje duhovščine in sebe samega ne samo v današnjih dnevih, temveč v vsakem mogočem nadaljnjem razvoju dogodkov. Veseli me, ko vidim iz drugih manifestacij vdanos-ti sv. stolici, da je v tem vprašanju vsa svetovna katoliška javnost popolnoma enodušna; to nam je tudi razumljivo, ako pomislimo, da niso v tem sporu ogroženi samo lokalni posvetni interesi sv. stolice, kakor to nekateri zlonamerni krogi širijo, temveč osnovna načela krščanskega nauka o vzgoji in svobodi dela laičnega apostolata v okvirju Ka-toliške akcije. Ni dvoma, da bo sv. Cerkev po ob-ljubi svojega božanskega ustanovitelja iz te izkuš-nje izšla ojačena z neomajano avtoriteto in s po-polno neskaljenostjo naukov, ker gre za načela, glede katerih ni mogoče popuščanje.«

Naš kralj med hrvatskim ljudstvom

Varaždin, 5. junija. V prekrasnem vreme-mu je odpotoval Nj. Vel. kralj s spremstvom ob 8.15 iz Zagreba. Pot ga je vodila čez Sesvete v Soblinec. To malo mestce je bilo slavnostno okrašeno z zastavami, kmetje so z velikim veseljem in navdušenjem pričakali svojega vla-darja. Od ondod se je kralj odpeljal dalje v Bjelovar-Moravce. Okoli slavaloka se je tamkaj zbrala velika množica ljudi iz vsega Prigorja. Na čelu kmetov je bil župnik Jambreščak, ki je s solzami v očeh pozdravil kralja in v svojem govoru poudaril, da je to najsrečnejši dan nje-govega življenja.

Ko se je Nj. Vel. kralj odpeljal dalje, se je že od daleč pokazalo na bregu lepo mestce, okrašeno z zastavami; to je bil Sv. Ivan Žalni. Tudi tam je bil postavljen velik slavalok, v čast kralju so pokali možnarji in zvonili zvonovi, ljudstvo pa je svojega vladarja pozdravljalo z navdušenim vlikanjem. Kmet Čeges je nagovo-ril kralja in mu izrazil neomejeno zaupanje, ki

ga ima ljudstvo do svojega vladarja. Čeprav vlada velika gospodarska kriza, ima prebival-stvo polno zaupanje v boljšo bodočnost pod vodstvom Nj. Vel. kralja. Kralj je govoril tudi z drugimi seljaki in seljakinjami ter odšel, od ljudstva burno pozdravljan.

Na svojem nadaljnjem potovanju je prispel vladar v Brežnički Hum. Ob vhodu v mesto so ga sprejeli porporji, ki so ga spremljali tja do srede mesta. Tam je stal velik slavalok z napisom: »Živel kralj!« Godba je zasvirala himno. Tu se je predsednik hrvatske kmetске zadruge Matija Mateković zahvalil kralju za skrb, ki jo posveča poljedelstvu in zadrugištvu.

Nato je Nj. Vel. kralj nadaljeval pot in prispel v Novi Marof, kjer so ga sprejeli načel-nik občine in župnik na čelu zbranega ljud-stva s Sokoli. Pozdravili so ga s kratkimi na-govori. Ljudje so navdušeno vzklikali svojemu vladarju, medtem pa je kralj stopil k sokolske-mu naraščaju, ki je bil izredno številno zastop-an. Skoraj vsi otroci so bili oblečeni v sokol-ski kroj. Nj. Vel. kralj se je dalj časa razgo-varjal z načelnikom občine in se zanimal za raz-mere, ki vladajo med hrvatskim kmetiskim pre-bivalstvom.

Ko je kralj na svojem nadaljnjem poto-vanju prispel do Dubravka, je zagledal tam-to-like šolskih otrok in ljudstva, da se je tudi tam ustavil. Po kratkem postanku je nadaljeval pot proti Varaždinu, kamor je prispel ob 10.45 do-poldne.

Že daleč iz mesta se je bila postavila ga-silska godba, ki je pozdravila svojega vladarja z zvoki državne himne. Ob vhodu v mesto je stal velik slavalok z napisom: »Dobro došel, kralj zedinitelj!« Tam je stal tudi varaždinski pešpolk z godbo. Poveljnik polka polkovnik Mi-loje Popadić je Nj. Vel. kralju predal raport, medtem pa je godba svirala državno himno. So-koli, šolska deca, gasilci in druga društva ter nepregledna množica ljudstva je napravila špalir do središča mesta pred staro posvetovalnico, kjer je stal drugi slavalok z napisom: »Živel naš kralj!« Navdušeni vzkliki zbranega prebivalstva so bili tako glasni, da so prevpili zvonjenje zv-onov. Tako je prispel kralj v osrčje mesta.

V središču mesta se je navdušeno vzklikanje stopnjevalo. Ko je kralj stopil iz avtomobila, ga je pozdravil načelnik mesta. Nato se je kralj to-plo zahvalil načelniku in mu prisrčno segel v roko. Neka deklica je stopila k Nj. Vel. kralju in mu podala kruha in soli, kar je kralj sprejel kot simbol gostoljubja.

Kralj je nato v spremstvu načelnika in mest-nih svetovalec stopil v zgodovinsko varaždinsko mestno posvetovalnico. Ko se je prikazal na bal-konu, je navdušenje doseglo vrhunec. V posveto-valnici so bili kralju predstavljeni vsi honoracijori mesta. Nato je pristopil kralj h kmetom, ki so mu jih vse po vrsti predstavili. Nj. Vel. kralj se je z vsemi prisrčno razgovarjal, nato pa je stopil k sokolskim starostam iz okolice. Potem se je kralj razgovarjal z narodnimi zastopniki bivše Ra-



Kralj Aleksander je 3. junija obiskal vas Virje pri Zagrebu, kjer so ga kmetje prisrčno sprejeli in se z njim razgovarjali.

dejo zaposlitev. Danes vemo, da brezposelnost pov-zročajo prenikze kakor previsoke plače. Plače morajo odgovarjati običnemu življenjskemu stan-dardu. Kajti tako brezposelnosti je strašno. »Udarja posamezne brezposelne z revščino in jih tira v na-ročne npravnstvenih nevarnosti. Uničuje blagostanje celih dežel. Pomenja nevarnost za javno red in mir

vsega sveta. Obča pravičnost torej zabranjuje, brez ozira na občo korist le v misli na lastno ugodje plače preko meje možnosti višati ali nižati. Pojav brezposelnosti zahteva, da se z združenimi močmi duha in dobre volje plače tako uredi, da jih bo kar moč veliko našlo zaposlitev in da bodo od svojega dela mogli pošteno živeti.

Mir okoli Vatikana

Fašisti izdajajo protiverske brošure in napovedujejo boj jezuitom

Rim, 3. jun. Polemika med fašističnim tiskom in vatičanskim glasilom *Osservatore Romano* je poenotila, da bi se strasti še bolj ne podžgale in tako motila pogajanja, ki jih vzbujata papežev nunič in italijanski poslanik v Vatikanu. Člen 44. konkordata namreč določa, da se bosta Vatikan in italijanska država v primeru težav v razlagi konkordata skušala sama sporazumeti. Ta člen prihaja sedaj v poštev, ker je znano, da se obe prizadeti stranki sklicujeta na konkordat. Čeprav je namreč za objektivno sodečega povsem jasno, da so bili fašisti tisti, ki so s svojimi izjavi proti katoliškim organizacijam in katoliški duhovščini kršili konkordat in da je konkordat prelomila predvsem fašistična vlada s razpustom mladinskih organizacij Katoliške akcije, se je fašistični tisk drznil trditi, da je Katoliška akcija s svojim delovanjem prekršila meje, ki jih določa konkordat. Značilno je, da se »Giornale d'Italia«, ki se smatra za uradno glasilo zunanjega ministarstva, ni spustil v polemiko in še danes previdno molči.

Spričo te uradne rezerviranosti na obeh straneh je med katoličani vzbudilo toliko večje ogorčenje širjenje nove protikatoliške brošure izpod peresa znanega ultrafašističnega publicista Settimestrila. Brošura je bila prav te dni vnovič ponatisnjena s pristavkom novega napada proti sv. očetu, natisnjena na uvodnem mestu. Brošura nosi naslov »Duhovniki, bolj počasi!«. Settimestrili, ki je dolgo časa urejeval fašistični dnevnik *Impero*, in stoji torej blizu fašistične stranke, se baha s svojim brezboštvom in se spušta prosto v polemiko s svetim očetom, predvsem v zadevi njegovega pisma milanskemu nadškofu proti govoru glavnega tajnika fašistične stranke Giurattija, ki je nedavno v Milanu napadel Katoliško akcijo. Pisec se ponaša, da je bil on tisti, ki je takoj po sklepu lateranških pogodb začel gonjo proti tako zvanemu neoklerikalizmu, ki mu ni postavil nasproti starega masonskega antiklerikalizma, temveč fašistični aklerikalizem. Ob takrat sta minuli že dve leti in šele danes je nastopila reakcija fašističnega aklerikalizma. Cerkev bi si rada popolnoma polastila duha mladih Italijanov, preprečila bi rada vzgojo mladine v smislu fašističnih nauk in sv. oče naj bi

postal voditelj mladih Italijanov, ki ljubijo oboroženo domovino. Fašizem mora vzgajati otroke za vojno in osvajanje; fašistično mladino mora vzgajati fašistična država, ne morda cerkev, ki je na zemlji predstavljala samo vatičansko mesto, čista majhna država, ki leži tisoče kilometrov daleč od nas. Tega se bržkone ne zaveda urednik vatičanskega glasila *Osservatore Romano*, Dalla Torre, ki bi rad ta edini italijanski protifašistični list razširil po vsej Italiji, ako se g. Dalla Torre ne bo nehal vtičati v italijanske razmere, mu bodo že fašisti posvetili. Iz zadnjih rimskih poročil je znano, da je neki policijski uradnik sku-

šal odpeljati urednika *Osservatore Romano*, ko je stopil iz Vatikana na italijanska tla in da se je Dalla Torre komaj rešil z begom nazaj v Vatikan. Po Settimestrilevem pisanju sodeč se uredniku vatičanskega glasila zopet nastavlja past. V brošuri se tudi ostro napadajo jezuiti, o katerih se čitajo stavki, kakor tale: Naj se le skrivajo, jih bomo že našli in takrat bomo z njimi primerno postopali. Ni čudno, če tako pisanje vzbuja med rimskimi katoličani strah, da bi tudi v Italiji ne prišlo do takšnega protiverskega izbruha, kakor na Špankem. Brošura se poleg vsega prodaja po zelo nizki ceni, da bi ljudstvo toliko lažje seglo po njej.

Pogajanja se nadaljujejo

Kaj zahteva vlada

Rim, 3. junija. Tg. O pogajanjih, ki se vršijo trenutno med Vatikanom in italijansko vlado v svrhu poravnave budnega konflikta, doznava Vaš dopisnik od zanesljive strani nastopne podrobnosti, ki pa jih vendar padaja z vso rezervo: Vlada pristane na to, da se Katoliška akcija obnovi, in sicer tako, da ne smejo biti na vodilnih mestih ljudje, ki so svoječasi pripadali vodilno parlamentarni stranki popolarov, kar pa tudi do sedaj ni bil slučaj. Vrhovno vodstvo Katoliške akcije naj bo izključno v rokah škofov. Tako na novo formulirano Katoliško akcijo bo zato italijanska vlada odločno priznala, najbrž potem sklepa velikega fašistovskega sveta, kateremu pripada, kakor znano, tudi pravica do urejanja odnosov med Cerkvijo in državo.

Cerkev pa baje zahteva, da se javno potrdi izjava drž. tajnika, ki jo je že enkrat oddal, o tem, da med pripadnostjo h Katoliški akciji in fašistični stranki ni nobenih nezdružljivosti. Novi statuti Katoliške akcije bi se uradno objavili v »Osservatore Romano«, dočim se bo Katoliška akcija s strani italijanske vlade priznala kot edina organizacija, ki je dovoljena izven fašizma. Čim bodo novi statuti objavljeni, bo italijanska vlada takoj zopet odprla katoliške krožke, ki jih je zaprla italijanska policija. Cerkev zahteva odškod-

nino za poškodovanje teh krožkov po fašističnih demonstracijah na podlagi odločitve mešane komisije, ki bo ugotovila, ali je določen krožek kaj zagrešil. Preiskovalna komisija se bo sestavila po določilih čl. 44. konkordata, ki predvideva take komisije za spore med Cerkvijo in državo. Pogajanja se pospešujejo z vso vnetostjo, ker upajo, da se bodo lahko končala pred 11. junijem, ko se začne svetovanje v spomin sv. Antona v Padovi, za katere je papež dosedaj odredel odpošiljatev svojega delegata.

Solidarnost jugoslov. katolikov s papežem

Zagreb, 3. junija. Z. Kakor je ostali katoliški kulturni svet ob priliki razpuščanja organizacije dijaške mladine Katoliške akcije, v Italiji obsodil delo fašistov, tako je tudi predsednik škofovskih konferenc in hrvatski metropolit, nadškof dr. Ante Bauer izrazil sv. očetu sočutje glede preganjanja Katoliške akcije v Italiji in izjavil popolno solidarnost s sv. stolico v tej težki preiskavi.

Niso se končane vse izkušnje za Kristusovo cerkev in v Italijo, pa sem smatral za potrebno, da prepričam sv. Očeta o popolni udanosti vernikov jugoslovanskih katolikov ne le v sedanjem času, temveč ob vsakem mogočem razvoju prilik.

Zrtve plazov

Aosta, 3. junija. AA. V dolini Rochemolles so našli trupla poročnika Viglianija in mnogo drugih vojakov bataljona Alpine, ki so ponesrečili pozimi. Kakor je znano, je tedaj ogromen plaz zasul kolono italijanskih vojakov, ki so napravili smučko turo v gorovje.

Trgovinska pogodba s CSR

Znižanje carin na pivo

Belgrad, 3. junija. Službene Novine prinašajo dopolnilno pogodbo med našo državo in Českoslovaško k pogodbi o trgovini in plovi z dne 14. novembra 1928. Dopolnilni sporazum naveda najprej celo vrsto novih carinskih postavk za naš tivoz v Českoslovaško. Drugi del sporazuma pa tvori spremembe k naši carinski tarifi. Te spremembe se nanašajo na sledeče proizvode: Carinska postavka 9/2: zelje, kumare, paprika itd. 12,50 zlatih dinarjev (dosedanja avtonomna minimalna stopnja 25 zlatih Din; carinska postavka 42/2: suha cikorija 5 (15); carinska postavka 121: pivo v sodčkih 30 (60); v steklenicah 40 (80); carinska postavka 143/1: kumarčna konzerva v skupni teži nad 5 kg 40 (70); carinska postavka 277: gladke bombazne tkanine, 1. ki imajo v kvadratnem metru nad 120 gramov teže — 120, 140, 180 (isto, kot v pogodbi z Anglijo), 2. ki imajo v kvadratnem metru teže nad 60 do 120 gramov — 180, 180, 200, 3. 60 gramov in manj — 200, 180, 200, 240; carinska postavka 293: prediva in jute, manile: 1. No. 7 in manj, sirova 5, 2. nad No. 7, sirova 6; carinska postavka 294: 1. 7, 2. 8; carinska postavka 296: 2. 120 (200); 3. 270 (300); 4. 350 (400); carinska postavka 306: preproge za pod 160, 120; carinska postavka 315: preproge za pod 150, 600, 350; carinska postavka 316: grobi pokrivači 120, 200; carinska postavka 317: volnene tkanine 180, 230, 280, 300; carinska postavka 339: pozamentirja, polsvilena 800 (1000); carinska postavka 348: izdelki iz natopljenih in namazanih tkanin 160; carinska postavka 365: fesi brez gola 0 (0,60) po komadu; carinska postavka 370: kože: 1. podplati v krupnih

Italija noče carinske zveze

Rim, 3. jun. Med razpravo o proračunu zunanjega ministarstva v senatu se je k besedi oglašil tudi tržaški župan senator Pitacco. Ves svoj govor je posvetil vprašanju nemške avstrijske carinske zveze glede na posledice, ki bi jih ta zveza uveljavila imela za Trst. Senator Pitacco je ugotovil, da bi carinska zveza pomenila katastrofalno polno vse trgovine skozi italijanska pristanišča ob Jadranu, kajti se tisti del avstrijskega prometa, ki danes gre proti Trstu, bi se usmeril na Hamburg; prav tako bi Hamburg privlekel nase promet iz Poljske, Českoslovaške in predvsem tudi iz Nemčije. Avstrija bi takoj odpovedala jadranski tarif in druge carinske dogovore, ki so sedaj z Italijo v veljavi. Obstoj nevarnosti, da bi temu avstrijsko-nemškemu gospodarskemu bloku pristopile tudi podonavske države in bi se tako ustvarila velika srednjeevropska zveza, ki bi spajala 100 milijonov prebivalcev; ti bi gospodarsko in politično težili proti Nemčiji. Danes izvažata Italija iz podonavske države okoli 2 milijardi in pol lir, in ta izvoz bi padel vsaj za polovico, ako bi prišlo do carinske zveze. Reka, Trst in Benetke bi pričeli hirati in z upadanjem gospodarskega vpliva Italije, bi padel tudi njen politični vpliv v srednji Evropi in v Podonavju. Českoslovaška že skuša vpeljati direktno zvezo z morjem skozi Bratislavo po Donavi, prav tako se skušajo upostaviti neposredne zveze med Poljsko in Romunijo, ki bi imele svoje izhodišče v Galacu in, na drugi strani izvajajo vedno nevarne in sovražna Jugoslavija veliko konkurenco proti Italiji na morju. Ob zaključku svojega govora je senator Pitacco utemeljeval potrebo, da se čimprej zgradi tako zvana predlaska železnica, to je od Sv. Lucije čez Predil na Trbiž, da se tako promet iz srednje Evrope proti Trstu oprosti škraniranja Jugoslavije. — Proti carinski zvezi je govoril tudi bivši zunanji minister Schanzer.

Sport ali glupost

New York, 3. junija. AA. Neki Hill se je spustil včeraj po Niagarskem slapu v železnem čolnu. Senzacionalnemu dogodku je prisostvovalo 50.000 ljudi. Hilla je rešil njegov sin po težki borbi z vodnim elementom. Drzni rekorder je bil hudo ranjen.

Murska Sobota

Inšpekcija na gimnaziji. V torek se je na tukajšnji gimnaziji mudil kanonik in stolni dekan dr. Maks Vraber, referent za versko na srednjih šolah iz Maribora. Prisostvoval je pouku verskega.

Zlate dež. Po večtedenski suši smo dobili tako lep dež, da so ljudje rekli, da gre zlate dež. Narava je čisto pomlajena in je upanje, da se neugodne posledice hude suše v splošnem popravijo.

Ali se islamski svet organizira?

Djelfa (Alžir), maja 1931.

Pri obravnavanju vseislamskega gibanja, o katerem večkrat piše evropsko časopisje, se največkrat pogreša bistveni osnovni element. Nihče ne pove, da manjka raztresenim delom Islama vsaka zveza, ki naj bi enotno vodila navidezno versko obnovu. Mirno lahko postavim trditve, da je vseislamsko gibanje radi tega obsojeno na neuspeh. Islam nima ne politične, ne verske in ne kulturne glave; manjka mu enotnost vodstva. Pač so se zadnje leto na svetih krajih, kamor romajo islamski verniki vršili sestanki delegatov iz najrazličnejših dežel. Teh posvetovanj se je udeleževal tudi kralj Ibn Saud, ki je izjavil, da je pripravljen služiti Islamu ne kot protektor, ampak kot služabnik. Vzemimo, da je ta njegova ponudba bila resno misljena. Toda kje je kdo, ki bi jo v imenu Islama mogel sprejeti, in kdo naj da novemu služabniku Islama ter njegovim vojaškim ter moralnim silam potrebno vodstvo?

Med raznimi islamskimi deželami ni nikake zveze. Morda pa vsaj v posameznih deželah verniki enotno nastopajo? Arabski listi se mnogo prizadevajo, da bi spodbudili Mohamedance k vestnejšemu vršenju njihovih verskih dolžnosti in zlasti, da bi obnovili docela zanemarjeno misijonstvo. Toda oni pridigujejo v puščavi. Prav tako se priiska na to, da bi arabščina, ki je sveti jezik Islama, postala splošen občevalni jezik islamske inteligence. Vendar je kaj malo odziva, kajti mladina se mnogo bolj zanima za moderne znanosti in teži za tem, da si more osvojiti kulturne dobrine civiliziranega sveta in da se more pokazati tudi v kulturnih deželah. Sicer pa ni več časa, da bi se leta in leta posvečala samemu študiju korana. Potrebna je splošna izobrazba. In tako celo islamsko svečenstvo zanemara arabščino.

Morda boste vprašali, če ni v Islamu kakih verskih družb, ki bi se posvečale verski vzgoji in verski obnovi med narodom. Zelo malo jih je. Kaj podobnega, kakor so redovi v katoliški cerkvi Islam sploh ne pozna. V slučaju, da pride do nesoglasja v nauku ali nikogar, ki bi avtoritativno razsodil. Tako je trenutno tu v Alžiru velik spor med Mozabiti in Malikiti o tem, kako naj se kliče k molitvi. Od obeh strani se je prelilo že potoke črnila a do sedaj brez uspeha. Obe stranki sta se obrnili na alžirsko vlado, da naj razsodi v njihovem verskem sporu. Toda vlada kaže za take notranje spore v Islamu razumljivo popolno ravnodušje in nezanimanje.

V Islamu se pač tvorijo različne družbe, neke vrste verske bratovščine, ki pa niso vez.

To hoče španska republika

Madrid, 3. junija. AA. Na pravkar otvorjenem kongresu španskih republikanskih socialistov bodo razpravljali o važnih političnih vprašanjih. Na dnevnem redu je ločitev cerkve od države, odpoklic španskega poslanika v Vatikanu, odstranitev apostolskega nuncija iz Španije in izgon jezuitov in drugih verskih redovnikov.

Madrid, 3. junija. AA. Ministrski svet je odpravil vse privilegije in plemiške naslove. — S posebnim sklepom so ukinili mnogi vojaški položaji. Gre v celoti za 164 mest generalov in višjih oficirjev.

Mnoge so na svetu testenine a le ene so „Jajnine“.

250 bojnikov gre v Francijo

Belgrad, 3. junija. Z davišnjim brzovlakom je odpotovala v Francijo delegacija 250 bivših jugoslovanskih bojnikov, da vrne obisk svojim francoskim tovarišem, ki so prišli v Jugoslavijo l. 1929. Med drugimi se je od delegacije na postaji poslovil tudi francoski minister na našem dvoru Emil Dard. Uredništvo »Slovenca« zastopa urednik gosp. Jože Kosiček.

Angl. kralj 66 letnik

London, 3. junija. AA. Angleški kralj praznuje danes 66 letnico rojstva. Prejel je čestitke z vseh delov Britskega imperija. Javna poslopja so razvesnila zastave. V Hydeparku so oddali topovi 21 pozdravnih strelcev.

London, 3. junija. AA. Snoči je spodnja zbornica v tretjem čitanju sprejela volilno reformo z 278 proti 228 glasovom.

Jugoslavija za narodne manjšine

V Subotici se ustanovi manjšinski inštitut - Kdaj nas bodo posnemale naše sosede - Nervoznost na Dunaju

Belgrad, 2. junija. W. Medtem ko nekatere države programatično izvajajo krivičen pritisk na jugoslovanske narodne manjšine, je Jugoslavija že nešteto krat pokazala, da hoče biti pravična napram svojim lastnim manjšinam ter jim deliti ista prava, kakor državljanom jugoslovanskih jezikov. Nedavno je kraljevska vlada izdala naredbe, glasom katerih dobi nemška narodna manjšina nad 50 nemških šol in svoje lastno učiteljsko in ki ureja tudi položaj nemških otrok, ki posejajo jugoslovanske državne šole. Danes, ko morajo jugoslovanski škofje klicati narod k molitvi za praznik krvne brate in ko koroški Slovenci zama čakajo na kulturno avtonomijo, ki bi jim dovolila samobiten kulturni razmah, je jugoslovanska vlada zopet šla naprej in uresničila načrt, za katerega se je nahajala že postavka v zadnjem proračunu. Ustanovil se bo manjšinski inštitut pri juridični fakulteti v Subotici.

Prosvetno ministrstvo je že 30. aprila dalo nalog juridični fakulteti, naj pripravi vse potrebno za inštitut, kakor je fakulteta poslala dr. Ilića na Dunaj, da protici tamošnji manjšinski inštitut in prenese morebitne dobrine na zavod v Subotici. Profesor dr. Ilić se je vrnil z Dunaja in Manjšinski inštitut bo odprt v najkrajšem času kot oddelek juridične fakul-

tete. To bo prvi inštitut te vrste, ker bo namenjen v prvi vrsti za narodne manjšine v državi sami in ne, kakor manjšinski inštituti v Nemčiji in Avstriji, ki se ne brigajo za svoje lastne manjšine ampak imajo predvsem nalog zasledovati usodo in gibanje nemških manjšin onstran meje. Tem svrham služi inštitut v Innsbrucku, oni v Heidelbergu, na Dunaju in v Berlinu ter madžarski v Pečuhu ob jugoslovanski meji. Vsi ti so ustanovljeni za manjšine izven lastne države, medtem ko bo subotički namenjen v prvi vrsti za narodne manjšine v meji kraljevine Jugoslavije.

Po načrtih prosvetnega ministarstva bo manjšinski inštitut obsegal tri ločene oddelke in sicer pravnega, zgodovinskega in statističnega ter bo začel delovati s pričetkom prihodnjega šolskega leta. Sodelovali bodo kot dopisni člani vsi oni, ki so se že v manjšinskem vprašanju udeleževali.

V nemških krogih posebno v Novem Sadu vlada veliko navdušenje za ta nov zavod, ker pričakujejo od njega mnogo koristi za doseglo poveli privilegijev in ugodnosti.

V političnih krogih mnogo razmišlja o manjšinskem vprašanju in slišalo se je že, da hoče Jugoslavija spontano in iz dobre volje ugoditi vsem upravičenim zahtevam svojih narodnih manjšin, da bo potem mogla s tim večjo

moralno silo zahtevati zaščito za jugoslovanske manjšine po pravih in predpisih, ki jih je postavila Zveza narodov. Gotovo je, da nemška narodna manjšina v nobeni drugi evropski državi ne uživa enakopravnosti v toliki meri, kakor v Jugoslaviji. Nemško manjšinsko časopisje bi storilo samo svojo dolžnost, če bi jugoslovansko širokogradno politiko pohvalilo in jo priporočilo s poudarkom osebno avstrijski in posredno nemški vladi.

Dunaj, 3. jun. d. Na zunanje ministarstvo je došlo poročilo o ustanovitvi manjšinskega inštituta v Subotici, ki naj bi bil namenjen za obrambo interesov vseh narodnih manjšin v Jugoslaviji. Akoravno metodajni krogi z zadovoljstvom ugotavljajo uspehe nemške narodne manjšine v sosedni Jugoslaviji, vendar pa ne morejo povsem prikriti bojazni, da ne bi nekega dne Jugoslavija na mednarodnem forumu izstopila z zahtevo po enakopravnem ravnanju z jugoslovanskimi manjšinami. Ti krogi se popolnoma zavedajo, da niso storili svoje dolžnosti napram Slovincem na Koroškem. Mnogi izmed njih bi radi ugodili najnujnejšim zahtevam, toda vsi najboljši nameni so onemogočeni vsled intransigence Nemcev na Koroškem in vsled pomanjkanja energije od strani avstrijske vlade same.

Uspeh velesejma

Ljubljana, 5. junija.

Tako velikega obiska, kakor je bil na praznik na velesejmu, že dolgo ni bilo in računajo, da je bilo na velesejmu na praznik približno 15 tisoč ljudi. Gneča v paviljonih je bila izredna, tako da ni bilo skoraj mogoče priti skozi. Posebno velika gneča je bila v paviljonu, kjer se nahaja pohištvo, pa tudi v ostalih ni bilo dosti boljše. Manj ljudi je bilo seveda v higienski razstavi in v paviljonu »K«, pa tudi ta dva paviljona sta beležila lepo število obiskovalcev. Ta dva paviljona sta namreč že na drugi strani poti in blizu veseličnih prostorov, tako da je marsikoga, ki si je prej vestno ogledal vse paviljone, pripravilo dolega, da je opustil ogled teh dveh paviljonov, čeprav so razstave v teh paviljonih izredno zanimive in vredne vse pozornosti.

Seveda v petek ni manjkalo na velesejmu šol in vojaštva. Obiski šol prihajajo iz vse banovine in jih je bilo dosedaj na velesejmu 150, kar je za naše razmere naravnost imponantno število. Šolska vodstva uvidevajo, kako velikega pomena je obisk velesejma za mladino, posebno meščanskih in srednjih šol. Obiskovalci ne prihajajo samo z vlaki, pač pa smo imeli te dni priliko videti omnibuse in pa tovarne avtomobile, ki so bili naravnost natrpani z ljudmi, ki so se peljali v Ljubljano na velesejem. Skupno cenijo, da je do petka zvečer bilo na velesejmu približno 55.000 obiskovalcev. Kakor smo že omenili, prihaja znaten obisk iz vseh krajev dravske banovine, nadalje pa tudi iz ostale države. Ni večjega kraja v državi, od koder ne bi prišel kdo v Ljubljano na velesejem. Posebno zastopana so mesta Zagreb in Beograd, nadalje Vojvodina in Srbija. Tudi obisk iz inozemstva je znaten.

V petek zvečer je prišla v Ljubljano, da si

ogleda velesejem, tudi ekonomska in komercialna visoka šola v Zagrebu pod vodstvom rektorja g. Nagyja.

Kupčije na letošnjem velesejmu so vedno bolj pogostejše, saj se bližamo že zaključku prireditve, kajti v ponedeljek je zadnji dan velesejma. Tako imamo sedaj še tri dni do zaključka. Gospodarska kriza ni vplivala, kakor bi bilo pričakovati, slabo na kupčije, nasprotno opažamo, da je bilo posebno veliko zanimanje za stroje, kajti vsak trgovec in obrtnik skuša svoj obrat z uvedbo strojev racionalizirati, da tako zmanjša produkcijske in odhodne stroške. Izbira strojev je res velika, posebno kar se tiče strojev za obdelovanje lesa in poljedelskih strojev. Večji zaključki so bili v poljedelskih strojih, kjer so prodajali sejalne stroje, kosilnice, čistilnice, mlatilnice itd. Zanimivo je, da je gospodarskih strojev kupovala skoraj največ Gorenjska, kar se da razlagati z dejstvom, da je tam kmetijstvo najbolj napredno.

Ni je skoraj panoge na velesejmu, ki ne bi beležila večjih zaključkov. Tako je bilo povpraševanje znatno kakor tudi kupčije v pohištveni stroki, v preprogah, v klavirjih in pianinih. Veliko zanimanje je bilo za stroje hladilne industrije, za aparate za pršenje barv, za vozove, za jekleno posodo, za dissousplin, motorna kolesa itd.

Zanimivo je, da so bili razstavljeni klavirji na velesejmu prodani tudi v druge kraje naše države in ne samo v Ljubljani.

Sploh moramo ugotoviti, da je tudi v kupčijem pogledu letošnji velesejem uspel nad pričakovanje, kajti že jubilejna prireditve se nam je zdela najuspešnejša. Upoštevati pa nam je seveda tudi, da bi vladajoča splošna gospodarska kriza tudi lahko v večji meri škodovala uspehom velesejma. Tako pa je uspeh letošnjega velesejma že po današnjih podatkih sodeč zagotovljen.

Junakom Slovenske Krajine

M. Sobota, 4. jun.

V nedeljo, dne 7. t. m. se vrši tukaj proslava, ki bo slavje vse Slovenske krajine. Na pokopališču bo na skupnem grobu petih legijonarjev, ki so v osvobodilnih bojih prelili kri, odkrit in blagoslovljen nagrobni spomenik, ki bo priča hvalečnosti Slovenske krajine junakom, kateri so dali življenje za njeno svobodo.

Odkritje spomenika se bo vršilo med velikimi slovesnostmi. Po pozni službi božji se zberejo ob grobu junakov zastopniki oblasti, društva, šolska mladina, gasilci itd. Spored je: 1. godba zaigra primeren komad; 2. dr. Šumenjak odkrije spomenik s primernim nagovorom; 3. blagoslovitev spomenika; 4. »Oj Dobrodo« — zapoje moški zbor; 5. dr. Šumenjak izroči spomenik županu; 6. nagovor župana; 7. drugi govori; 8. vojaška godba.

Narod Slovenske krajine je vedno visoko cenil žrtve, ki so jo doprinele junaki za našo svobodo. Leto za leto so bili njihovi grobovi na praznik vseh svetnikov okrašeni in se je zbrala okoli njih velika množica. Pred nedavnim so njihove zemeljske ostanke položili v skupen grob. Sedaj pa so dobili spomenik, ki se lahko postavi v vrsto najlepših podobnih spomenikov. Izdelal ga je kamnoseški mojster g. Močnik po načrtu g. profesorja Šuke.

Ob priliki odkritja spomenika, ki bo znak naše hvalečnosti kličemo junakom: Prisrčna Vam zahvala in večna slava! Ves narod Slov. krajine se klanja pred Vašo veliko žrtvijo.

Razstava cerkvenega orodja in paramentov

Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v zvezi z ljubljanskim knezoškofijskim ordinariatom in brat. sv. Reš. Telesa v dneh 7.—14. junija razstavo starinskih cerkvenih paramentov in cerkvenega posodja. Razstava bo nameščena v veliki škofijski dvorani v drugem nadstropju knezoškofijskega dvorca. Razstavljeni bodo tam masni plašči, zlasti oni z grbi ali letnicami, navadni ali ročno vezeni, dalje velumi za kelihe, dalmatike, izredni protivi, čipke starejše dobe. Poleg tega bo razstava pokazala razvoj oblike kelihov, gotskih, renesančnih, baročnih, rokokojskih, empirskih itd., ciborije, monštrance, relikviarije, vrčke iz kovine z okraski, umetno izdelane krožnike itd.

Razstava bo iz zgodovinskega in umetnostnega vidika zelo poučna. Takšna razstava je prva te vrste pri nas in bo zbrala material iz vseh slovenskih krajev, ki bo omogočal celoten pregled te stroke.

Posebna vabila se ne bodo razpošiljala, zato se občinstvo vabi, da se razstave v obilnem številu udeleži.

Razstava bo odprta v drugem nadstropju škofijskega dvorca v Ljubljani vsak dan od 8 do 18. Vsak dan popoldne ob 16 bo poskrbljeno na razstavi za strokovno vodstvo.

Skrivnosten utopljenec

Ljubljana, 5. junija.

V četrtek približno ob dveh popoldne so savski kopalci našli na sipini ob izlivu Ljubljanice v Savo na dolski strani neznanega utopljenca, ki je moral biti že najmanj teden dni v vodi. Utopljenec je lep moški, star približno 30 let in črnolas. Obleden je bil v črno obleko in nove, a na koncu že precej obrabljene čevlje.

Orožniki so našli pri utopljenecu notes, v katerem so bili razni naslovi fantov in deklet iz Polhovca gradca. Dobili so tudi pri njem sliko neke vojaške čete, drugače pa nobenega dokumenta niti denarja. V obraz je bil utopljenec že močno posinjel, eno oko pa je imel povsem izlito.

Ni izključeno, da se je zgodil s tem utopljenecem kakšen zločin s tem, da ga je kdo zadel v oko, možno pa je tudi, da je oko izteklo truplu v vodi, ko se je zadelo v kakšno korenino. Od kod je voda prinesla truplo na sipino, ni mogoče reči. Orožniki so uvedli vsestransko preiskovanje, da ugotove identiteto utopljenca. Truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico v Dolu.

Nagla smrt 83 letnega šolnika

Na praznik zvečer je v bolnišnici umrl nagla smrti g. Josip Benedek, nadučitelj v pokopju. Ob 6. uri popoldne je skočil pred velesejem s tramvaja, še predno se je ta ustavil. Benedek je pri skoku padel in se nekoliko poškodoval na glavi, tako, da je moral v bolnišnico. Poškodba pa ni bila nevarna ter je hotel Benedek takoj zapustiti bolnišnico. Naenkrat pa se je zgrudil in izdihnil. Zadel ga je namreč kap.

Pokojni Josip Benedek je bil star 83 let in je bil doma iz Mavčič pri Kranju. Služboval je v Orehku in 45 let v Planini. Bil je eden najstarejših slovenskih učiteljev. Bodi mu ohranjen blag spomin! Pogreb se vrši v sredo, 10. t. m. ob 5. uri pop. izpred mrtvašnice bolnišnice.

Oče sinku presekalo roko

Ptuj, 4.

Ko je sekal drva, ki mu jih je na tnalno postavil 9-letni sin Janez Horvat iz Budine, je oče zamahnil in odsekal sinu roko. Zadeva je vzbudila veliko pomilovanje v vasi in v mestu.

Po dveh tednih, odkar se je nesreča zgodila, pa lahko rečemo, da ne bo treba roko amputirati, ker s prsti že zopet miga. Da nesrečni slučaj ne bo imel zlih posledic, se morajo prizadevati zahvaliti le primariju ptujske bolnišnice g. dr. Kuharju radi dobro uspele operacije; saj se je roka držala samo še za kožo.

Avtomobilska nesreča

celjskega avtoizvoščka v Trojanah

Celje, 5. junija.

V petek zjutraj ob pol 2 se je ponesrečil šofer Fr. Sitter na voznji iz Celja v Ljubljano na Trojanah. Na vozu je imel 3 potnike. V vasi Očak, 37.270 km od Celja, je zadel v cestni kamen, težak okoli 200 kg, ki ga je zruval iz zemlje in ga vrgel v cestni jarek, avto sam pa se je trikrat prekrucil, iz česar se da sklepati, s kako brzino je vozil. Bližnji kmetje so prihiteli ponesrečencem na pomoč, kasneje jih je pripeljal s svojim avtom g. Stiger v Celje. K sreči so potniki samo lažje ranjeni. Beje je vozil navzdol 60 do 70 km. Avtomobil je seveda silno poškodovan, posebno sprednji del. Zlomljena je os s peresi vred, levi blatnik popolnoma zvit, leva svetilka močno zvit in skrivljena, hladilnik popolnoma nerabljen, ker je ves zvit, motor pokvarjen in leva šipa vrat vsa zdrobljena. Tudi karoserija leve strani je vsa vpognjena. Prav tako sta oba blatnika na desni strani polomljena, karoserija zvit in stopnica vsa zvit in polomljena.

Posetnikom velesejma

priporočamo ogled in nakup
manufakturnega blaga pri znani
specialni tvrdki

NOVAK

v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 15

(nasproti Nanski cerkvi)

Solidne cene!

Dobro blago!

Velika izbira!

— Pri prehlajenjih, hripi, vnetju vratu, zabreklosti bezgavk, živčnih boleznih, trganju v udih dobro delo, ako se s pol kozarcem naravnega »Franz-Josef« grenčice poskrbi za vsakodnevno izpraznjevanje črev. Po izjavah vseučiliških klinik se odlikuje »Franz-Josef« vdeležljivim učinku ob zelo prijetni porabi. »Franz-Josef« grenčice se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.



Gospodarski transport

zahteva dobre obrobe. Continental veliki zračni obroči preneso veliko težo in naglo vožnjo.

Viktor Bohinec, Ljubljana

Prometni minister v Sloveniji

AA. Ljubljana, 5. junija.

Minister prometa g. ing. Lazar Radivojevič je v spremstvu gen. direktorja železnice g. ing. Mimitrije Šreplovića posetil včeraj Slovenijo, inspiciral progo in postaje od Zagreba do Ljubljane, danes pa železniško direkcijo, kjer je imel z vodstvom večurno konferenco. Direktor in načelniki so g. ministra in g. generalnega direktorja podrobno informirali o tekočem stanju poslovanja in tudi o vseh personalnih težavah; detajlno so poročali o potrebah ljubljanske direkcije, ki so obenem želje najširše javnosti.

G. minister se je za vse stvari živahno za-

nimal, pokazal izredno razumevanje in mnogo volje, da se čimprej odpomore vsem nujnim potrebam. Tudi g. minister je odločno zato, da se modernizira in spopolni vojni park, posebno z novimi stroji in motornimi vozili; da se glavne proge dovedejo v prvovrstno stanje, pa tudi ostale po potrebi ojačijo, in da se vsa ostala dela — posebno na progi Zidani most—Zagreb — forsi-rajo; da se nujno reši vprašanje obmejnih postaj, da se najde možnost elektrificiranja še nekaterih postaj. Z rešitvijo vseh navedenih in še drugih odprtih vprašanj bo g. minister naši pokrajini vsekakor zelo ustregel.

Pet novomašnikov na Primorskem

Gorica, junija.

V soboto je goriški nadškof Fran. Sedej posvetil v mašnike dva bogoslovca iz goriške nadškofije in sicer č. g. Luko Anderwalda iz Zabnice pri Trbižu in č. g. Stef. Tonkliča iz Breginja nad Kobari-dom.

G. Anderwald je pel prvo sv. mašo v nedeljo v semeniški kapeli. Rodil se je v silno bogati nemški družini kot edini sin in je dovršil filozofske nauke, vendar je pustil posvetno bogastvo in se posvetil Bogu; poleg nemščine in italijanščine obvlada dobro tudi slovenski jezik.

Stefan Tonkli je sin tolminskih gora; udeje-stvje se tudi v leposlovju kot pesnik pod imenom Venceslav Sejavac. Novo sv. mašo je bral v nedeljo s svoji rodni vasi. — V goriškem semenišču so dokončali bogoslovne nauke še Janez Ev. Bidovec, Širca Marij in Kna-felc Jurij, vsi iz Trsta. Prvi je Slovenec, dru-

ga dva pa se čutita Italijana. G. Bidovec je pel novo mašo preteklo nedeljo v Trstu pri Sv. Antonu Novem. — Red subdijakonata je goriški nadškof podelil gg. Zoranu Rejcu iz Kobari-da in Rudolfu Barbišu iz Trnovega pri Il. Bistrici. — Božji blagoslov naj spremlja nove delavce v Gospodovem vinogradu!

Goriškemu nadškofu se je zdravje za silo povrnilo. Na binkoštno nedeljo je že birmoval v stolnici. Novomašnike je posvetil v svoji kapeli. Seveda tako trdnega zdravja ni več. Skofjski dvorec je že več dni močno zastražen.

Procesija sv. Rešnjega Telesa se ni vršila ne v Gorici ne na deželi. Tako je zaukazal sv. oče radi novih razmer, ki so nastale po sporu s fašistično vlado radi Katoliške akcije. Kaj takega slovensko ljudstvo ne pomni že stoletja; zdaj toliko lažje čuti, da je spor med cerkvijo in državo res hud.

Fleišmanov spomenik

Fleišmanov spomenik bo odkrit v nedeljo, 7. t. m. v Beričevem pri Ljubljani. Spored odkritja: ob 15 popoldne sprejem gostov pred podružniško cerkvijo. Pozdrav predsednika pripravljalnega odbora. Šolski otroci zapoje dve Fleišmanovi pesmi. Združeni pevski zbori iz okoliških vasi zapoje Fleišmanovo »V Gorenjsko oziraj se skalnato stran«. Ob pol 16 se izvrši odkritje, pevci pevskih društev ljubljanske Hubadove župe zapoje Fleišmanovo »V Gorenjsko oziraj se skalnato stran«, šolska učenka deklamira Peruzzijevo »Slavo Fleišmanu«. Po tej slavnostni kantati pozdravi za-

stopnikov raznih korporacij. Proslava se konča s Fleišmanovo »Luna sijee«. Po odkritju pevska veselica, pri kateri pojo vsako izmed sodelujočih društev po par pesmi.

Občinstvo, ki se želi udeležiti odkritja Fleišmanovega spomenika, dne 7. t. m. v Beričetem pri Ljubljani, se iz Ljubljane odpelje lahko po železnici do Marije Dev. v Polju, odkoder je še eno uro hoda do Beričevega. Vlaka, primerna za pot sta vlak ob 12.42 in 13.45. Poleg tega bo več avtomobilov vozilo začeti od 12.30 vsake pol ure izpred Mestnega doma.

Predrzna tatvina v župnišču

Grosuplje, 3. junija.

Današnji tatovi si na razne nepošteno in zvite načine pomagajo do tuje lastnine. Kaj takega pa menda še ni bilo slišati, da bi se kdo poslužil duhovniške obleke v svoje tatinske namene in zlorabljal gostoljubje, ki vlada po naših župniščih.

Tak neljub gost je pretekli petek, 29. maja obiskal našega g. kaplana-ekspozita Ant. Ravnikarja. Baje je prišel s prvim vlakom, ki prihaja iz Novega mesta, ali se je mogoče na vse zgodaj pripeljal s kakim vozilom — kje bi ga pustil, se ne ve. Potem je hodil okoli »Fovarne motvozac« in po cestah okoli prijaznega hrička, na katerem stoji cerkev in župnišče. Gospod je ta dan šel že ob osmih v domačo šolo, kar je moral predzati tat najbrž zvedeti.

Komaj je gospod odšel — doma je ostala njegova sestra, ki mu kuha — se je že pojavil na pragu župnišča neznan »duhovnik«, ki je rekel gospodovi sestr, da je iz Sloven. goric in da je prišel obiskat gospoda, češ da sta velika prijatelja. Sestra ga je v dobri veri, da govori resnico, sprejela kot kakšnega drugega duhovnika: včasih tudi namreč zamudi kak duhovnik v Grosuplji vlak, pa pride v župnišče. Ker je rekel ta laži-duhovnik, da bo gospoda počakal, mu je sestra odprla sobo, kjer se je mudil kake četrt ure. Pretkani ptič je šel takoj na delo: denarja seveda ni dobil nič. Pač pa je našel dve hranilni knjižici dveh ljubljanskih denarnih zavodov. Ena je bila vinkulirana, druga pa ne, ker nanjo ni bilo navadno vpisane dosti denarja in se je tudi vsota vedno izpreminjevala, ker je vedno treba kaj kupiti za cerkev: ta knjižica je namreč last tukajšnje cerkve. Nekaj vložnega denarja je bilo namenjenega za kip Presv. Sreca Jezusovega — ta denar je nabral tuk. Kat. prosv. društvo. — To knjižico je torej tat vzel in šel ven. Na poti je srečal gospodovo sestro, ki je nesla vodo in ji rekel, da gre v šolo ter v Ljubljano — najbrž s kakšnim vozilom, ker vlaka ni ta čas nobenega, peš pa tudi ni mogel priti pravočasno, da bi dvignil denar: kajti že tisto popoldne je dvignil denar (znatno vsoto — vsega se ni upal dvigniti, ker bi se najbrž službojučemu uradništvu zdelo sumljivo, ker se jim je že itak čudno zdelo, da ni prišel gospod sam; mislili pa so (ker se jim je zdel polinteligent, da je morda organist. Na knjižico se je podpisal nečitljivo in je bil oblečen že civilno.

Gospod ni takoj pogrešil knjižice in je

Je-li v redu Vaša prebava?

Zjutraj boste imeli normalno izpraznjenje, ako dan preje na večer vzamete 2—3 male dražeje »Artin«. Vse-bina škatlje za Din 8-zadostuje za 4—6 krat. Dobivajo se v vseh lekarnah.

res misli, da ga je prišel kdo obiskat. Ko je čez par dni zapazil, da manjka ena knjižica, je šel takoj v ponedeljek 1. junija v Ljubljano, da prepove vsak dvig, tam pa so mu povedali, da je že v petek nekdo dvignil denar. Tako so spoznali, da gre za tatvino in vso stvar javili policiji in domačim orožnikom. Opoldne je šel gospod domov; tam ga je že čakala knjižica, ki je prišla isti dan zjutraj po pošti z žigom iz Zidanega mosta, v kuverti z naslovom: »Cirkev sv. Mihaela v Grosuplju«. V kuverti je bil poleg knjižice še listič, na katerem je odpošiljatelj zapisal, da je to knjižico izgubil v Zidanem mostu neki duhovnik, ki je potoval proti Zagrebu; on da je klical za njim, pa ga ni slišal, zato vrača knjižico na naslov. Spodaj je podpis: »Zidar Gostenišček«. S tem trikom je morda hotel ta »duhovnik« odpošiljatelji zabrisati vsako sled. Gospod je vsa »corpora delicte« oddal orožništvu, ki je takoj na vse strani skoraj po celi državi javilo. Pisava na lističu je precej lična. Tat je star okoli 30 let, bolj podoben kakemu študentu.

Ta nesreča je cerkev precej zadela. Grosuplje je oddaljeno od Šmarja, kamor spada v župnijo, eno uro. Zaradi te oddaljenosti in pa zaradi naraščajočega prebivalstva zlasti po delavstvu so vedno razni možje poskušali dobiti v Grosuplje stalnega duhovnika. Precej let je hodil samo ob nedeljah in praznikih opravljat službo božjo kaplan iz Šmarja ali kak drug gospod iz Ljubljane. Po velikih naporih se je res posrečilo sezidati ljubko župnišče, kamor je prišel pozimi l. 1928 g. Ravnikar. On je deloval in še deluje neumorno po začrtani poti in je tudi začel z akcijo za zidavo nove cerkve, kajti sedanja je dosti premajhna in je že bolj v slabem stanju. Nažrti so že gotovi — naredi jih je g. Vurnik — in so zelo lepi.

Predzati tat je torej dobri stvari s to tatvino precej škodoval.

Naročajte »Slovenca«!

Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna pasta s
poprovo meto
tuba Din 8.— in Din 13.—

dičeve stranke, ki so se zelo prostodušno in pri-
srčno razgovarjali s suverenom.

Po kratkem bivanju v posvetovalnici se je
Nj. Vel. kralj odpeljal v staro mesto, kjer je znani
varaždinski muzej z zgodovinskimi znamenitostmi.
Vse ulice, po katerih se je vozil kralj, so bile
lepo okrašene in v zastavah in množice so nepre-
stano vzklikale kralju. Pred starim mestom je
sprejela vladarja varaždinska meščanska garda v
zgodovinskih nošah.

Kralj se je okoli poldne poslovil od Varaž-
dina in se ustavil v Vidovu. Dva kilometra pred
mestom so ga sprejeli kmetje na konjih in ga
spremili v mesto. Tam je bil postavljen slavo-
lok z napisom: »Kralj naš, mi te ljubimo! Živel naš
veliki kralj Aleksander I.« Ko se je vladar po-
kazal v mestu, ga je sprejelo pokanje možnarjev
in vzklikanje prebivalstva.

Z enakim navdušenjem in prišerno radostjo
celokupnega prebivalstva je bil kralj sprejet v
Ivanju, Klenovniku in Lepoglavi.

Prvi vlisi na francoski kolonialni razstavi

Pariz, 1. junija 1931.

I.

Kakor je Pariz mesto, ki ga niti večji potniki
ne morejo na prvi mah osvojiti, tako je tudi koloni-
alna razstava ne le radi ogromnega prostora, ki
ga zavzema (110 hektarov) ob sirenah jezera Dau-
meuil v vinnem gozdu, marveč zlasti zato,
ker nudi sleherni koteček toliko zanimivega, da
bi mu moral posvetiti vsaj nekaj ur pozornosti, ne-
izčrpen vir. Od odkritja do odkritja, od presečne-
nja do presečneja vodijo ceste in steze, katerih
je nešteto. Bilo bi pa tudi brez pomena, naštevati
posebnosti vsakega posameznega paviljona, ko je pa
ves zamisel razstave preračunan na učinek nepo-
srednega gledanja ter vglobitve v pestro snov.

Pri vsej živahnosti in razgibanosti, preračuna-
nosti in pestrosti, ki se družijo nezaljubljenemu raz-
košju, opazi na prvi mah, da niti v tej nujno ekso-
tični in fantastični tvorbi Francoz ni zatajil svo-
jega prirodnega čuta za slog. Resda so vse ogromne
in male stavbe iz lesa, gipsa in platna, iz ilovi-
ce in slame, toda motil bi se se, kaj bi menil, da
ima pred seboj goro klica: za neverjetno natanč-
nostjo in dostojnostjo je prenesel Francoz v
svojo metropolo čudesa kolonialnih dežel, pred-
stavil je posebnosti afriške in azijske arhitekture ne
v sliki in fotografiji, marveč in natura, pripeljal
je trumoma domačine iz raznih krajev svojega ko-
lonialnega posestva, ne zato, da bi vprižarjali Pa-
rižanu in tuju kabaret, marveč postavil jim je vasi
in koče v domačem slogu, nastanil jih je kakor da
so doma, rokodelci se trudijo s svojim delom, žene
kurijo ognje in pripravljajo hrano, dolijo deco —
skratka, kdor ume gledati, vidi na razstavi, kolikor
je pravo pravilo življenje pod tujim podnebjem
mogoče zamorec, indokitajec, arabec in vseh
drugih plemen, ki jih Francija upravlja.

Kar pa dopolnjuje, to prenesemo pristno koloni-
alno življenje in sluzi na razstavi kot muzej,
kot informacijsko poslopje, kot okrepčevalnica ali
v katerikoli drugo svrhu, je s tako tenkim čutom
za harmoničnost in nevisljivost postavljen, da ne
le ne moti, marveč da še stopnjuje in tudi v pravem
pomenu besede dopolnjuje sliko različnih kultur.

Ogromne množice obiskovalcev se vprav otro-
ško divijo in čudijo, ob vsakem novem odkritju
vzklikajo in opozarjajo. A ko se spusti noč in se
prižigajo luči v tem bajnem mestu, doseže prese-
nečenje množic vrhunec.

Najprej zatirajo v pestrih barvah stekleni
stebri, ki tvorijo spalir od velikega vodnjaka do
spominskega stolpa na sredi vsega prostora; iz ste-
brov vstaja počasni dim, ki se v starih barvnih nian-
sah dviga proti nebu. Komaj si se načudil tej kra-
soti, ko opaziš, da na kolonialni razstavi ni obloč-
nic, ni razsvetljave iz nuje, marveč da je vsa
razsvetljava morda največja umetnina te priredit-
ve. Nešteto žarometov, skritih pri tleh, razsvet-
ljuje od spodaj navzgor vse stavbe, spomenike in
druga čudesa. Učinek je nepopisen. Vodometi-
ogmeti nad jezerom, ki prehajajo iz bele v zele-
no, iz zelene v vijoličasto, iz vijoličaste v ru-
meno, iz rumene v rdečo barvo. A vrhunec bajno-
sti je podnevi in ponoči ogromen tempelj Angkor
Vat. Pet stolpov glavnega poslopja, visoko stopni-
šče, stranski stolpi — vse čudo reliefskega dela,
kiparstvo in smeje arhitekture, verno posneto in v
naravnih dimenzijah postavljeno, je zvečer raz-
svetljeno v barvi suhega zlata, a izza srednjega
stolpa mečejo reflektorji štiri žarke v nebo...

Bajka iz tisoč in ene noči.

Pariz, 3. junija 1931.

II.

Francija je bila sicer vsikdar velika kolonial-
na sila, toda v širokem svetu kot taka ni imela ti-
stege zvenečega imena, ki ga zasluži. Šele koloni-
alna razstava je pokazala v vseh podrobnostih
ogromno delo francoske kolonialne politike od za-
četkov do danes. Napredek, ki ga mora celo so-
vražnik Francije brez vsakega obotavljanja pri-
znati, se je pokazal na vseh poljih, in v Aziji prav
tako kakor v Afriki. Sami odlični francoski orga-
nizatorji kolonialnega dela sicer priznavajo odkri-
toerčno tudi napake in pogrške, ne skrivajo ne
dobrega ne slabega sadu svojega dela in prizadeva-
nja — toda dejstvo je, da mora danes svet strmeti
ob tej prireditvi, kakršne izza svetovne razstave
leta 1900 Pariz še ni videl, koliko je Francija sto-
rila v deželah, ki jih onstran morja upravlja.

Ni čuda, da se vsak Francoz vrača z raz-
stave ponosnejši, pa tudi bogatejši. Spoznal je, ka-
kor pravi André Demaison, da je njegova domo-
vina mnogo večja nego si je mislil, da ima Fran-
cija vsega 100 milijonov prebivalcev, 11 milio-
nov km² površine, 35.000 km obale, 700.000 km cest
in 70.000 km železnice.

V to splošno radost, v kateri se ziblje Pariz
od trenutka otvoritve kolonialne razstave, je kakor
strela z jasnega udarila zapoznala vest o prvomaj-
skih pokoljih in izgredih v Annamu. Izvala je ne le
v večernih listih, marveč še bolj med ljudstvom dis-
kusijo, ki se z vso vnetostjo vodi v kavarnah in
po boulevardih.

Ze dolgo je opozarjal znani fabrikant pa-
fumov Coty, ki je obenem lastnik dveh velikih
pariških listov, »Figaro« in »L'Ami du Peuple«, na
nevarnost komunistične propagande in organizaci-
je v raznih, zlasti pa azijskih francoskih koloni-
jah. Ostal je dolgo osamljen, da celo osmešen. Dane-
s, ko je iz Hanoia dospelo Agenciji Indopacific
brzojavno poročilo o velikih nemirih v Annamu,
so seveda vsi listi takoj začeli zvevno komentirati in
jako ostre besede padajo na rovaš Moskve, ki je,
kakor trdijo listi, organizirala upore in nemire, ter
jih z denarjem in orožjem uresničila.

Iz dolgega uradnega poročila o nemirih, po-
znemam za zgled le dve-tri vrstice: »V Nghe-Anu
je bilo od 1. aprila dalje deset oboroženih napadov,
 šest in dvajset prask, sedem in trideset požarov,
 šestnajst umorov, devetnajst težko ranjenih, med

Kupčija ali resni razgovori?

Čudni glasovi o namenih nemških ministrov v Londonu - Reparacijska banka ima Nemcem prijazno večino - Angleška vlada proti nemškim zahtevam

London, 5. jun. tg. Ob 13 sta dospela z angle-
ško križarko »Wincester« nemški državni kanc-
ler dr. Brüning in zunanji minister dr. Curtius
v Southampton, od koder sta takoj z vlakom
odpotovala dalje v London. Na waterlooskem
kolodvoru sta ju sprejela Mac Donald in Hen-
derson. Kolodvor je bil zastražen. Odpeljala sta
se v hotel »Carlton«, kjer ostaneta do svojega
odpotovanja v Chequers.

London, 5. junija. os. Nemška državna
Brüning in Curtius sta prišla v London. Mesec
dni že se napoveduje njihov prihod, ne da bi
širša javnost mogla sklepati, kaj hočeta doseči
v Angliji nemški državni kanceler in njegov zu-
nanji minister.

Angleški politični krogi so si popolnoma na
jasnem, s kakšnimi nameni in s kakšnimi žel-
jami prihajata nemška državna. Zasluga za
to gre liberalnemu »Manchester Guardianu«, ki
je odkritosrečno raztolmačil javnosti, po kaj sta
prišla dr. Brüning in dr. Curtius. Nemška mi-
nistra sta prepričana, da se vrtna domov s trd-
no obljubo v žepu, da bo reparacijski načrt re-
vidiran. V boljšem slučaju mislita prinesiti se-
bolj tudi pristanek na carinsko zvezo z Avstri-
jo. Kako? Ko bosta v najtemnejših barvah na-
slikala gospodarski položaj svoje domovine, ho-
sta opozorila Angleže na nevarnosti, ki bi ob-

stojale za vso Evropo, če se Nemčiji ne po-
maga. »Brez pomoči od zunaj je nemogoče
ogniti se diktaturi. In diktatura v Nemčiji bi
brez vsakega dvoma odpovedala vsake denarne
obveznosti, ki izvirajo iz vojne. Nemčija se tru-
di, da bi to preprečila, ona bi najraje videla,
da bi ji ne bilo potreba moledovati okrog svo-
jih upnikov in prosjačiti za odlog v plačevanju.
toda spričo resnega položaja in grozeče bodo-
nosti se temu ne bo mogla izogniti. Če upniki ne
bodo sprevideali in se ne bodo spametovali ter
olajšali bremena, če bodo evropske države iz
zlohotnosti udušile carinsko zvezo z Avstrijo,
ki je življenjska potreba, če Evropa ne bo ugo-
dila nemškimi željam glede manjšin in če se
Nemčiji ne bo dala enakopravnost v vprašanju
razoroževanja in oboroževanja z vsemi drugimi
državami, potem, da potem naj Evropa tudi nosi
odgovornost za vse, kar se bo v Nemčiji zgodilo!

Tako se glasi nemška teza in takšna bo
taktika nemških ministrov v Londonu. V krogih
finančnega ministrstva so celo informirani, da
hoče Nemčija v najslabšem slučaju predlagati,
da mednarodna banka za reparacije potom po-
sebe komisije prouči gospodarski položaj
Nemčije. Ta predlog je zelo zanimiv radi tega,
ker se je prvič pojavil šele po zadnjem zase-
danju Sveta Zveze narodov. Danes pa ni več

nobena tajnost, da so se izvršile v Ženevi ravno
v odboru mednarodne banke za reparacije zna-
čilne izpremembe. Do sedaj so bili odborniki po-
razdeljeni v francosko in nemško grupo. K prvi
se prištevajo Francija (3 člani), Belgija (1 čla-
na), Anglija (5 članov). K drugi spadajo 3 člani
Nemčije, 2 ameriška člana in 2 italijanska. Dne
20. maja so se vršile volitve za tri nove člane
(Francija jih je zahtevala 7), ki so bili izvoljeni
vsi samo pri germanofilskih državah (Švedska,
Holandija in Švica). Francija je propadla. Med-
narodna banka ima torej Nemčiji prijazno ve-
čino odbornikov in če bo ona vršila anketo o
gospodarskem položaju, potem je vnaprej jasno,
kakšen bo uspeh. To je bil zadnji »uspeh« Bri-
anda v Ženevi. O njem se še ni govorilo.

Zato je zadržanje merodajnih krogov zelo
rezervirano. Vlada »Daily Herald« piše, da
bodo Angleži pač poslušali, toda, da oni ne
smejo odločevati v vprašanjih, ki se tičejo več-
je množine držav. Naj se Nemčiji obrne na vse
prizadete države, predvsem na Zedinjene drža-
ve. Angleška vlada da se ne bo dala vjeti v
tako grobo past. Zadržanje angleške vlade je
torej izven diskusije, toda nevarno je, da ne
bi od nemške propagande nabujaskan Rother-
merov tisk kvarno vplival na izid razgovorov v
Chequers.

Vatikan se ne zadovolji s fašističnimi izjavami

Rim, 5. jun. tg. Če je fašizem morda mislil,
da bo s par besedami obžalovanja »pravil« sveta
zalivne, ki jih je povzročil z nastopom proti Kato-
liški akciji, papežu in cerkvenim uredbam, se
lahko pouči iz današnjega »Osservatore Romanu«,
da se hudo moti. Vatikanski uradni organ zahteva
predvsem dokaz za trditve v izjavi fašističnega
sveta, da je dokazan protifašistični značaj Kato-
liške akcije. Kar se tiče zatrevanja spoštovanja
Cerkve in njenega vrhovnega pastirja, omenja

»Osservatore Romanu«, da nikomur ne bo prišlo
na misel, da bi smatral te besede kot zadoščenje
ali kot nekako pojasnitev dogodkov, o katerih je
sedaj svet že zadosti poučen. Tudi iz zaključnih
izjav fašistične objave sklepa vatikanski organ,
da zaenkrat ni opaziti nobenega napredka na potu
»porazuma. Isto velja tudi za članek Arnalda Mus-
solinija v »Popolo d'Italia«, ki je bagateliziral inci-
dente in izrekel upanje, da bo solnce sprave kmalu
zopet posijalo v mirno Italijo.

Razvoj jugoslovanskega pomorstva

Rim, 5. jun. ž. »Giornale d'Italia« prinaša sta-
tistične podatke o razvoju jugoslovanskih luk in
mornarice. Piše, da Jugoslavija dela z velikim na-
porom in da doprinese velike žrtve, da čim bolj
uredi in izkoristi svoje luke, da tako stvari bazo
na Jadranu za pomorsko trgovino. Od leta 1918, je
mного napravljeno za povzdigi luk z ozadjem. Zgra-
jeno je bilo 1316 km železniških prog, gradi se še
313 km, a projektiranih je 1985 km. Pomanjkanje
skladišč je sicer onemogočalo pravilni razvoj luk
in mornarice, medtem pa je tudi že to vprašanje
v teku tega leta rešeno. Sušak, Šibenik, Split in
Gruž dobe v najkrajšem času moderno urejena
skladišča. Razen tega dobila Sušak in Šibenik tudi
javna carinska skladišča, kar bo na vsak način
pomagalo trgovskemu prometu luk. Jugoslovanska
vlada je izdala čez 31 milj. dinarjev za popravo
luk, a 17 milj. dinarjev za izpopolnitev sušaške

luke in zvezo Martinšice in Bakra v enotni lučki
sistem. Razen tega je izdala 39 milj. dinarjev za
graditev velikih skladišč in graditev nekaterih
pristanišč v Sušaku in Splitu. V Dubrovniku in
Gružu se nahajajo velika skladišča, s katerimi raz-
polaga državni monopol, ki pa jih stavlja na raz-
polago trgovini. Odobreni so tudi krediti za po-
pravo in vzdrževanje ostalih jugoslovanskih luk. Po
zadnjih statističnih podatkih jugoslovanske pomor-
ske trgovine je promet proti prejšnjim letom zelo
narasel. Država daje velike ugodnosti parobrod-
nim društvom, kakor tudi trgovcem. Na koncu
»Giornale d'Italia« opozarja na propagandno ak-
cijo, ki jo dela Jugoslavija s ciljem, da se pa-
robrodni promet čim bolj razvije in s tem omeji
konkurenca italijanskih parobrodništvov. S
tem se dela Italiji velika škoda, ki jo Jugoslavija
hoče izriniti iz prvega mesta.

Otvoritev kmetijskega kongresa

Praga, 5. jun. tg. V poslanski zbornici je bil
danes odprt XV. mednarodni kmetijski kongres,
katerega se udeležuje nad 1000 delegatov iz 30 ev-
ropskih držav. Pri otvoritvi so bili navzočni pred-
sednik republike Masaryk, ministrski predsednik
Udržal, zunanji minister dr. Beneš in drugi mini-
stri. Sejna dvorana je bila zasedena do zadnjega
kotička. V ložah so bili skoraj vsi poslanci, ki so
akreditirani v Pragi. Minister Brdlik je kot pred-
sednik organizacijskega odbora pozdravil goste.
Govore so z radiom objavljali v raznih jezikih.
Apeliral je na kmete vseh držav, naj ne izgubijo
upanja v ustrvarjajoči duh. Nato je bil izvoljen za
predsednika vodja mednarodne kmetijske komisije
v Parizu Martin de Voguey, ki je dejal, da vidi
v stiskah kmetijstva na vsem svetu samo še dva
žarka upanja: stremiljenje po evropskem sodelova-

nju in ustanovitev mednarodne agrarne banke. Če-
škoslovski ministrski predsednik Udržal je apelir-
al na solidarnost kmetov vseh držav, da se od-
strani ta kriza.

Po uradni pozdravi je bila cela vrsta pre-
davanj, med katerimi so govorili podpredsednik
mednarodne kmetijske komisije in predsednik švi-
carske kmetijske zveze dr. Laur o svetovnem polo-
žaju poljedelstva, Jules Gautier o kmetijski krizi
in Društvo narodov, Poljak Budakowski o možnosti
skupnega nastopa agrarnih držav srednje in vzhod-
ne Evrope za prodajo svojih produktov in minister
Brdlik o stališču češkoslovaške države v agrarni
krizi. Bivši nemški minister dr. Hermes je govoril
nato o kmetijski samopomoči.

Popoldne je bil velik sprejem v praški mestni
hiši, nakar se je začelo delo v sedmih komisijah.

Dr. Korošec odpoval v inozemstvo

Belgrad, 5. jun. ž. Bivši ministrski pred-
sednik profesor združništva dr. Anton Korošec je
odpoval za delj časa v inozemstvo.

»Karagorgije« na Dunaju

Dunaj, 5. junija. AA. V sredo od 3 do 4 je
prispeel na Dunaj jugoslovanski parnik »Kara-
gorgije« kot prvi parnik, s katerim se vzpostavi
nova poletna plovba po Donavi med Belgradom in
Dunajem.

Fašisti so nervozni

Milan, 5. junija. tg. Kljub temu, da je ured-
ništvo lista »Popolo d'Italia«, ki ga vodi Musso-
linijev brat, vedno dan in noč zastraženo, se je
včeraj popoldne posrečilo mlademu delavcu, da je
z velike rdeče zastave prodiral do poslopja in s ka-
menjem razbil veliko šipo. Bil je seveda aretiran.
Nervoznost fašistov pa je narasla tako, da sedaj
straži poslopje uradništva močna vojaška straža.

njimi kantonski načelniki, župani, odličnjaki in
straže« itd.

Kaj čuda torej, da je vsa pariška javnost z
ogorčenjem začela protestirati zopet popustljivost
kolonialnih upravnih oblasti napram komunističnim
agitatorjem?

Rahla senca je padla na sijaj kolonialne raz-
stave. Tujec, ki je tukaj, in bi seveda rad videl po-
vsodi dve plati medalje, si ne more kaj, da ne bi
pomislil, ali ni morda v Indokitaju, recimo vsaj v
Annamu, stanje dežele tako, da je bil teren za
uspešno komunistično agitacijo goden? da ni po-
vsod tako lepo, kakor na pariški kolonialni raz-
stavi? Silvester Škerl.

Francoska vlada in naša agrarna kriza

Pariz, 5. jun. tg. Danes je bilo ministrsko po-
svetovanje, katerega so se udeležili ministrski
predsednik, zunanji minister, poljedelski minister,
proračunski minister in državni podtajnik Poncet.
Obravnavali so francoski protinačrt proti nemško-
avstrijski carinski uniji, posebno v tem oziru, kaj
naj stori Francija, da odvrne agrarno stisko ob-
donavskih držav. »Echo de Paris« piše, da je treba
tem državam pomagati, ako naj ima Mala antanta
kak smisel. Nemčija je ponudila Romuniji in Jugo-
slaviji, da nakupi njun preostanek žita s 30% po-
viškom cene. Francija pa bi morala biti priprav-
ljena, žrtvovati 150 do 155 milijonov frankov, da
prevzame preostanke agrarne produkcije v Jugo-
slaviji, Romuniji in Madjarski.

Pogajanja med Francijo in Rusijo

Pariz, 5. jun. AA. Francoski uradni krogi po-
trjujejo, da se vrše pogajanja med Francijo in
Sovjetsko Rusijo o ureditvi trgovinskih odnosov
med obema državama. Obenem se pariška in mo-
skvska vlada pogajata o paktu medsebojnega ne-
napadanja.

Nova belgijska vlada

Bruselj, 5. junija. AA. Poročajo uradno, da
je katoliški voditelj Renkin sestavil novo vlado.
V kabinetu so 4 liberalci, 3 pristaja katoliške
stranke in 3 flamski katoliki. Vojni minister ni
bil še imenovan. Najbrže bodo dobili to mesto
liberalci. Zunanji minister je Hymans.

Služb. številke o volitvah v rom. parlament

Bukarešt, 5. junija. ž. Notranje ministrstvo je
včeraj popoldne objavilo službeni rezultat volitev
za narodno zastopnike. V nasprotju z dosedanjimi
vestmi se vidi iz službenega komunikacija, da je
glasovalo vsega 2.929.308 volivcev, od katerih je
uničeno 68.007 glasov. Vlada stranka je dobila
68% oziroma 287 mandatov (liberalci glasom vo-
litvenega sporazuma dobija 80 mandatov, a Jorgi
ostane 207 mandatov, tako da ima Jorga sam ab-
solutno večino). Nacionalna kmečka stranka je do-
bila 30 mandatov, liberalni disidenti 12 mandatov,
madjarska stranka 11, mandatov, Avarescu 10
Lupu 7, antisemitični blok 7, Sterea 6, socialni
demokrati 7, židovska stranka 4, delavski blok
(komunisti) 5, »železna garda« ni dobila nič. Tisk
narodne kmečke stranke ostro napada vlado in
trdi, da je fakičirala rezultat volitev.

Bukarešt, 5. junija. ž. O včerajšnjih volitvah
v senat v Romuniji sodijo, da je vlada zgubila v
Transilvaniji v mnogih okrajih.

Kraljica Marija romunska v Rimu

Rim, 5. junija. AA. Odpravnik romunskega po-
slaništva je priredil svečan sprejem v čast ro-
munske kraljice-matere Marije, princese Ileana in
njenega zaročence, avstrijskega nadvojvode Anto-
na. Popoldne sta odšli kraljica Marija in princesa
Ileana v Vatikan, kjer sta bili sprejeti od svetega
očeta.

Vatikansko mesto, 5. junija tg. Papež Pij XI.
je včeraj s kraljevskimi častmi sprejel v avdienci
romunske kraljice-vdovo Marijo in njeno hčerko
princesinjo Ileano.

»Nautilus odplul«

London, 5. junija. AA. Podmornica »Nautilus«,
s katero bo slavnostni angleški raziskovalec in letalec
Hubert Wilkins plul na Severni tečaj, je zapu-
stila Provincetown v Massachusettsu. Prevožila
bo Atlantski ocean do Spitzbergov. Od tam bo
Wilkins poskušal prodreti na Severni tečaj. Pod-
mornica ima 19 mož posadke.

Svečan sprejem prof. Picarda

Bruselj, 5. jun. ž. Profesorja Picarda so v
Bruslju sprejeli veličastno. Pri sprejemu je bil
navzoč princ Leopold, prosvetni minister, visoki
predstavniki oblasti in velika množica narodov.
Prof. Picard je bil zelo miren in izjavil, da ne
namerava leteti nič več v stratosfero. Istočasno se
je tudi zahvalil za svečan sprejem.

Toscenini dobil polni list

Milan, 5. junija. tg. Po nalogu Mussolinija so
sedaj vrnili Toscaniniju polni list, tako da bo po-
ljubno lahko odpoval v inozemstvo. Začetkom
prihodnjega tedna bo Toscanini odšel v Beyreuth,
kjer se bo takoj lotil skušenj za »Parsival«.

Snežni meteži v juniju

Stockholm, 5. junija. AA. V noči od četrta
na petek so bili v raznih krajih Švedske veliki
snežni meteži. V Dalecarliji je vsa pokrajina
zasnežena.

Drobne vesti

Belgrad, 5. junija. ž. Te dni prevzame v Bel-
gradu franciskanski župnik in samostan v Belgra-
du katoliški župnik in gvardijan o. Bernardin Sa-
rič, med tem ko je dosedajni župnik postal vikar.

Belgrad, 5. junija. ž. Na današnji seji občin-
skega sveta se je razpravljalo poleg drugega tudi
o zemljišču, na katerem se bo zgrajala katoliška ka-
tedrala v Belgradu.

★

Dunaj, 5. junija. AA. Iznajditelj večne vžiga-
lice inž. dr. Ringer je iznašel večno svečo za avto-
mobile. Dr. Ringer je že prijavil iznajdbo patent-
nemu uradu.

Varšava, 5. jun. tg. V Varšavi je umrl v sta-
rosti 50 let podmaršal poljskega sejma in znani
voditelj demokratskih kmetov Jan Domb ski.

Dunaj, 5. jun. tg. Afera banke Auspitz za-
vzema vedno širše kroge. Na sodišče prihaja vedno
več kazenskih ovadb proti banki. Po dosedanjih
ugotovitvah znašajo polno izplačani in neobreme-
njeni efekti, katere je banka poneverila, več kot
12 milijonov šilingov.

Rio de Janeiro, 5. jun. tg. Letalo »Do X« je
ob 18.10 srednjeevropskega časa prispeelo v brazil-
sko pristanišče Natal.

Dunajski vremenska napoved. Verjetno bo
večinoma jasno in toplo. Lokalne nevihte niso iz-
ključene.

Bralcem romana

„Srahotno potovanje na luno“

Mogočni napredek naravoslovni ved in tehnike je prav zadnja leta obudil živo zanimanje za polete okoli zemlje pa tudi na bližnja nebesna telesa, zlasti na najbližnjo sosedo luno.

«Medplanetna promet. družba» v New Yorku se peča najprej z gradnjo rakete, ki naj bi nas vozila z bliskovito brzino okoli zemlje; tako n. pr. upa, da bo raketa prinesla potnike od Berlina do New Yorka v borih 22 minutah! Nadaljni načrti te družbe pa so posvečeni raketi, ki naj bi poletela na luno, najprej sama, potem še s potniki. Podobne družbe delujejo tudi v Londonu, Parizu, Berlinu in Moskvi.

Polet v svetovni prostor ali vsemirje torej ni več samo prazna domišljija, ampak studiranje in preizkušnja ga resni in trezni znanstveniki. Prav letošnje leto se ponša s številnimi poskusi. Sredi februarja je ameriški učenjak in tehnik Robert Esnault-Pelterie, ki se že dolgo vrsto let bavi z gradnjo vsemirske rakete, izrazil upanje, da bo raketa tekom 15 let že toliko izpopolnjena, da bo mogla poleteti do lune, jo obkrožiti in se vrniti na zemljo. Letela bo z brzino 4 km na sekundo ali 14.000 km na uro. Čez 25 let pa bo po njegovem vsemirska raketa mogla vzeti s seboj tudi že človeka. Stala bi taka raketa do 2 milijona dolarjev. — Sredi marca je nemški inženir Karol Poggensee blizu Bremena izstrelil raketo z znanstvenimi instrumenti, dvignila se je sicer samo 500 m visoko, a je s svojim padalom srečno zopet pristala, in so instrumenti (višinomerni, fotograf i. dr.) v redu registrirali. — Mnogo je znanstveni svet pričakoval od ameriškega fizika dr. Darwina Lyona, ki je januarja izjavil, da je zgradil že šest raket, o svoji šesti pa upa, da se bo dvignila 100 km visoko; stala ga je 3000 dolarjev. Izstrelil jo je koncem marca v mestu Londra blizu Milana, pa poskus se je žal ponesrečil, ker je prežgodaj eksplodirala. O vsemirski raketi s kabino za pilota astronauta se je izrazil podobno kakor prejšnja dva.

«Društvo za vsemirske vožnje» v Berlinu si je postavilo za glavni cilj, preizkušati velike rakete. Že l. 1923 je nemški profesor Herman Oberth napisal temeljito strokovno razpravo, ki brez nemogočih fantastičnih primesi ugotavlja, kako bi morala biti zgrajena vsemirska raketa.

Ves ta silni zaagon velikih družb za istim ciljem, ki ga sanja človeški rod, odkar hodi po zemlji, zlasti pa delo profesorja Obertha, je dalo nemškemu pisatelju Otfridu v. Hansteinu pobudo, da je znanstvene rezultate uporabil ter napisal lep roman, roman bodočnosti, ki pa utegne v nekaj letih postati resnica. Hansteina bi lahko imenovali sodobnega Julesa Vernea. Iz povesti se poučimo, kako si inženir zamišlja gradnjo vsemirske rakete in kaj bi polet na sosednje planete mogel zemljanom koristiti. Koliko smrtno groze pretrpijo prvi potniki radi prežgodnjega vzleta in koliko njihovi prijatelji na zemlji! Hansteina knjiga »Mond-Rak I, eine Fahrt ins Weltall, ein Zukunftsroman« se je pisatelju tako zelo posrečila, da je izšla že v tretjem natisu. Berlinski vseučiliški profesor, geograf in polarni raziskovalec Baschin, je avtorju pisal, da je njegov roman bral z napeto pozornostjo, da občuduje njegovo temeljitost, in da bo knjiga vzbudila splošno zanimanje za vsemirske polete. Končno mu pravi: »Upam in iz srca želim, naj bi Vaš vsemirski raketni polet utrdil Vaš sloves sodobnega Julesa Vernea.«

Zato upamo tudi mi, da se naši bralci ob lepem romanu »Prva vsemirska raketa« ne bodo dolgočasili.

Moste pri Ljubljani

Občni zbor Društva za zgradbo farne cerkve sv. Družine v Mostah bo v nedeljo 7. junija ob petih popoldne v šoli v Mostah. Vabljeni so vsi društveni člani. — Odbor.

Iz društvenega življenja

Nazarije. Tukajšnje prosvetno društvo priredi v nedeljo 7. t. m. v društvenih prostorih po Jurčičevem romanu predelano igro »Deseti brate«. Začetek točno ob 3 popoldne.

Oblastna strelska družina Ljubljana priredi v nedeljo strelske vaje na vojaškem strelišču. Začetek ob 8 zjutraj.

Društvo sodnikov kraljevine Jugoslavije — sekcija Ljubljana ima svoj redni letni občni zbor dne 28. junija 1931 ob 11. uri v prostorih okroglega sodišča v Mariboru. — Na dnevnem redu je med drugim tudi izprememba pravil. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Starešinska družina »Kluba jugoslovanskih primorskih akademikov«. Jutri ob 10 dopoldne se vrši v beli dvorani Hotela Union izredni občni zbor »Kluba jugoslovanskih primorskih akademikov«, kjer bo ustanovljena starešinska družina kluba. Vabljeni so vsi Primorci z akademsko izobrazbo. Ker nismo vedeli točnih naslovov vseh, mnogi niso prejeli pismenih vabil. Vabimo jih tem potom in jih prosimo, da o tem obveste tudi svoje tovaršice. — Akademski Primorci, pridite tudi vi v polnem številu. — Odbor.

Ljubljana

Praznik sv. Rešnjega Telesa v Ljubljani

Ljubljana, 5. junija.

Za tako velik praznik, kakor je dan presv. Rešnjega Telesa, se je Ljubljana nadvse dostojno in svečano pripravila. Po ulicah, kjer so se pomikale procesije, skoraj ni bilo hiše, ki se ne bi odela v zelenje brezovih vej.

Stolna procesija

Tudi letos je razvila stolna procesija svoj največji sijaj. Ob 8 zjutraj je daroval knezoškof dr. Gregor Rožman v stolnici pontifikalno službo božjo, po službi božji pa se je razvil po glavnih mestnih ulicah, to je po Stritarjevi ulici, Marijinem trgu, Wolfovi ulici, Kongresnem trgu, Vegovi ulici, Emonski, Cozjovi cesti, Sentjakobskem, Starem in Mestnem trgu veličasten sprevod. Pred Najsvetejšim so korakala najprej številna društva z mnogimi zastavami, na čelu jim Prosvetna zveza z zastavo. Posebno skupino so tvorile številne Marijine družbe. Posebno številni so bili možje in žene s svečami. Prav tako je bilo pri procesiji veliko število belooblečenih otrok, zlasti deklice, ki so trosile cvetje. Za otroci je stopala vojaška godba pod vodstvom g. dr. Cerina in pa četa vojakov v bojni opremi s čeladami. Mestno občino je zastopal podžupan prof. Evgen Jare z občinskima svetnikoma Olupom in Musarjem. Za njimi so šli zastopniki Zbornice za TOI, predstavniki posameznih uradov, univerzo pa zastopal rektor dr. Šerko z mnogimi vseučiliškimi profesorji. Najsvetejši je nosil ob zelo obili asistenci knezoškof dr. Rožman. Za Najsvetejšim sta stopala ban dr. Marušič in divizijski poveljnik general Ilšič, dalje številni uradniški banke uprave in drugi ter častniki ljubljanske garnizije. Za njimi je šla druga četa vojakov. Sledilo pa je procesiji zelo številno občinstvo. Povsod, kjer se je sprevod pomikal, so ogromne množice tvorile procesiji časten špalir ter povsod izkazovale dolžno čast Najsvetejšemu. Blagoslovi so bili pred frančiškansko cerkvijo, na Kongresnem trgu, na Sentjakobskem trgu in pred magistratom. Pri blagoslovih je vojaška četa oddala častno salvo, z Gradu pa so se glasili topovski strelji.

Procesija pri sv. Petru

Pri sv. Petru se je vršila procesija ob četrtna 7 zjutraj iz farne cerkve po ulicah, kjer je vsako leto šla, to je po Sv. Petra cesti, Sv. Petra mostu, Poljanski cesti, Kopitarjevi ulici, po Vidovdanskem cesti in Škofji ulici nazaj v farno cerkev. Pred Najsvetejšim je šla dolga vrsta društev s številnimi zastavami, med katerimi je bila letos prvič tudi

Kaj bo danes

Drama: »Zeleni kakaduji.« On je vsega kriv. Red C.

Opera: »Rigoletto.« Gostuje g. Svetozar Banovec. Znižane cene. Izven.

Opera: Ob 4 pop.: Prireditel TKD Atene: »Zaromile.«

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajske ceste 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

© **Spored procesije sv. Rešnjega Telesa v mestni župniji sv. Jakoba v nedeljo, 7. junija.** Ob osmih slovesna sv. maša. Takoj po sv. maši se začne pomikati procesija v temle redu: 1. Osnovna deška šola na Prulah; 2. Osnovna dekliška šola pri sv. Jakobu; 3. Meščanska dekliška šola pri sv. Jakobu; 4. Župno bandero sv. Jakoba; za njim zavod iz Rakovnika in drugo moštvo; 5. Dekl. Marijina družba pod zastavo Brezmadežne; 6. Bandero Zalostne Matere Božje; za njim: a) Marijina družba žena; b) gospe in gospodične-svetilke; c) narodne noše. 7. Dve mali banderci, nato: a) belo oblečeni dečki in deklice s svečami; b) deklice, ki potresajo. 8. Godba Salezijancev; 9. Peveci; 10. Bogoslovci in duhovščina; 11. Najsvetejši; 12. Dostojanstveni in Marijina kongregacija Zalostne Matere

RIO-ZAJTERK

čaj, surovo maslo, med, jajce v čaši in kruh

Din 6.—

Zvečer zopet ANANAS BOVLA

čaha Din 5.—

Kulturni obzornik

IV. umetnostna razstava na letošnjem velesejmu

Velesejska uprava je tudi letos munificentno sprejela prav pestro in bogato zbirko del naših likovnih umetnikov pod svojo gostoljubno streho. Slovenska likovna umetnost, dasi po svojih najboljših predstavnikih starejše kot moderne povojne šole častno afirmirana in priznana v tujih kulturnih velecentrih, vršča na ta način morda od vseh najuspešnejšo propagando za našo domovino in slovensko ime, je pa presajena na realna tla težkih ekonomskih prilik zlasti v naši ožji domovini, neobgledna sirota.

Plemenita gesta uprave in predsedstva ljubljanskega velesejma, ki že v četrtni sprejema slovenske likovne umetnike pod svoje okrilje, postani vzor in apel vsem ostalim slovenskim gospodarstvom in pridobitnim krogom, da vzlic trenutni depresiji, vzlic tolikokrat tudi po nemarnem za votle izgovore priključni krizi — živčujejo raz bogate mize materijelnih pridobitev tudi nekaj drobnicke za kulturno in duhovno rast našega človeka, ki se morda nikjer tako močno ne uveljavlja, kot v likovni umetnosti.

Kdo zmore težke stroške za materijal, s katerim ustvarja, za delavnico, v kateri ustvarja, — ko pa ne preostaja včasih niti za kosček kruha! Kajti tudi umetnik je samo le človek!

Pomagajmo tedaj umetnikom po svojih najboljših močeh in ob najboljši volji, — da ustvarjajo dela, ki bodo v ponos nam in znanecem, ponos slovenskega duha in dela, naša najodličnejša afirmacija v tujini. Oni, ki se še bore za priznanja, onim, zlasti mladim, ki se bore za uveljavljanje svojega dela, za porast vrednote svojih del — priskočimo na pomoč in to brez dolgega pomislanja in oklevanja.

S tem, da si umetnine na izložbah samo le ogledujemo, izmenjavamo svoje misli o njih s pri-

zastava fantovskega krožka na Kodeljevem, mnogo šolske mladine šentpeterske in moščanske šole, med katerimi se je po vzornem vedenju posebno odlikovala mladina iz Marijanišča. Vsakoletna posebnost šentpeterskih procesij pa so krasne narodne noše v pečah, ki so tudi letos šle pred Najsvetejšim. Ljubek je bil pogled na veliko skupino otrok, ki so trosili pred Najsvetejšim cvetje. Dalje je šel pred Najsvetejšim šentpeterski pevski zbor in pa delavska godba »Zarjač« pod vodstvom g. Franceta Dolinarja. Najsvetejši je nosil ob številni asistenci duhovnikov g. župnik Petrič. Za Najsvetejšim pa sta šla najprej cerkvena ključarja gg. Karel Pollak in dr. Marko Natlačen. Ljubljanski občinski svet je zastopal občinski svetnik g. Musar, zastopani pa je bil tudi moščanski občinski svet. V sprevodu je šlo dalje številno mož. Ljubljancem in Moščanom. Blagoslovi šentpeterske procesije so bili pri Jožefišču na Poljanski cesti, pri Perdaru v Kopitarjevi ulici, pred zavetiščem sv. Jožefa na Vidovdanskem cesti in pri Šarabonu. Pri blagoslovih je krasno odpeval pevski zbor, ki ga je mestoma spremljala tudi godba.

Procesija v Šiški

V Šiški se je procesija vršila ob pol 9 zjutraj. Ob 8 je bila v cerkvi slovesna služba božja, kateri je sledila procesija. Procesije se je udeležilo več društev in bratovščin, ki so šle pred Najsvetejšim. Tudi v Šiški je bilo pri procesiji najstojljivo otrok, zlasti belooblečenih deklic, ki so trosile cvetje. Dalje se je procesije udeležil tudi ves vrtec iz Zgornje Šiške in pa Frančiškovi križarji. Pred Najsvetejšim je šla godba »Zarjač« z g. Dolinarjem. Najsvetejši je nosil župnik p. Modest Novak. Procesije se je udeležilo ogromno število občinstva in je bil sprevod zaključen šele ob pol 12 dopoldne.

Trnovska procesija

Procesija v Trnovem se je vršila ob pol 7 zjutraj in je trajala do pol 9. Najsvetejši je nosil župnik g. Fr. S. Finžgar. Pred Najsvetejšim je šlo lepo število raznih društev, v sprevodu pa so nosili tudi prastaro ribiško bandero. Zelo veliko je bilo belooblečenih otrok. Posebnost te procesije je bila barjanska požarna braumba in pa gasilski naraščaj v uniformah, ki je šel za procesijo. Občinski svet je zastopal občinski svetnik g. Likozar. Zelo veliko je bilo otrok, ki so trosili pred Najsvetejšim cvetje. V sprevodu je korakala godba »Sloga«, ki je igrala primerne svečane melodije.

Božje. Pot procesije je čez most sv. Jakoba po Bregu, Starem trgu, sv. Florjana ulici, Karlovski cesti, Privozu, Prulah na Trg sv. Jakoba. Pridite, da s pobožnim in hvaležnim srcem postavimo in hvalimo Ljubezen vse ljubezni! Takoj po končani procesiji bo v cerkvi še ena tilha sv. maša pred izpostavljenim Najsvetejšim. Ob slabem vremenu se bo vsa slovesnost vršila v cerkvi.

Procesija presv. Rešnjega Telesa v frančiškanski župniji. V nedeljo (7. t. m.) gre procesija iz župne cerkve po Miklošičevi cesti, Tavčarjevi ulici, Dunajski cesti, Selenburgovi ulici, Kongresnem trgu, Gosposki ulici, Napoleonomem trgu, Vegovi ulici, Wolfovi ulici in se vrne po Marijinem trgu v cerkev. Blagoslov bodo: pred justično palačo, pred uršulinsko cerkvijo, pred Napoleonovim spomenikom, na Marijinem trgu, lišni posostniki in stanovalci ob ulicah, koder bo šla procesija z Najsvetejšim, se naprošajo, da okinčajo hiše in razsvetle okna. — Razsvetitev procesije je pritrjena na cerkvenih vratih.

© **Služkinje!** V nedeljo 7. t. m. popoldne priredi Poselska zveza izlet na Dobrovo. Popeljejo se z avtomobili. Naš pevski zbor gre z nami. Vse potrebno izveste pri odborcih, v pisarni ali Marijinem domu. Dekleta, poslušajte se lepe prilike!

© **Ljubljanske zbornice** prosimo, da se udeležijo vaje za odkritje spomenika Juriju Fleišmanu, ki se bo vršila drevi točno ob 20 v Glasbeni Matici — Hubadova zupa.

© **Pevski zbor Glasbene Matice:** Danes in v torek (9. junija) obakrat ob 20 vaja mešanega zbora.

© **Obrtnike opozarjamo** na važno predavanje »Današnji položaj obrtnika«, ki ga bo imel v nedeljo, 7. junija, ob 9 dop. g. Ivan Ogrin, podpredsednik zbornice TOI.

Mišlice in živce krepki solnjenje ako se maže telo z originalnim **Niggerol oljem ali kremom** (Patent štev. 5922) za solnjenje in masažo. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

© **Na mestni ženski realni gimnaziji** je otvorjena razstava risb in ženskih ročnih del v soboto, 6. t. m. od 14. do 18. ure, v ponedeljek, 7. t. m. od 9. do 13. ure in v ponedeljek, 8. t. m. od 9. do 13. ure. Starši gojenk, sorodniki, znanci in prijatelji zavoda so iskreno vabljeni.

© **Občni zbor** Vicencijeve konference za akademike v Ljubljani bo v soboto, dne 6. junija 1931 ob četrtna 9 zvečer v dvorani Akad. doma na Miklošičevi cesti 5. Vljudno vabimo vse tovaršice akademike, gg. starešine in prijatelje, da se tega zbora udeležijo. — Vinc. konferenca za akademike v Ljubljani.

© **Šolska razstava risb in ročnih del na II. drž. realni gimnaziji** na Poljanski cesti je odprta v soboto popoldne in v nedeljo dopoldne do šestih zvečer.

© **Dve ponesrečeni starici.** Včeraj dopoldne sta se v mestu hudo ponesrečili dve starici. Prva je 85-letna občinska reva Jera Savišek iz Rožne doline, c. XVII. št. 12. To je na Gosposvetki cesti ob pol 11. uri podrla neki voz, ker je naglušna starica preslišala varnostne signale. Starica je precej poškodovana, ker ji je kolo šlo čez obe nogi. Zlomljeno ima levo in poškodovano desno nogo, potolčena pa je tudi po obrazu ter ji je iz nosa tekla kri. Poklican je bil reševalni avto, ki je ponesrečenko prepeljal v bolnišnico. — Druga ponesrečenka je 72-letna Marjeta Avsec z Dunajske c. 12. To je ob pol 12. uri podrla na Bleivisovi cesti tovorni avto. Starica si je pri padcu zlomila desno roko in dobila poškodbe po obrazu in na jeziku. Kakor prvo je tudi to ponesrečenko prepeljal reševalni avto v bolnišnico.

© **Samomorilni poskus** blažneža. Včeraj zjutraj je z opazovalnega oddelka bolnišnice pobegnil 50-letni blažnež Lovrenc Proj, posestnik iz Pevme 5 pri Škofji Loki. Proj se je okoli 10. ure pojavil na Karlovskem mostu. Naslonil se je najprej na ograjo, nato pa je hotel preplezati in skočiti v vodo. Takoj je bil pri njem stražnik, ki ga je hotel zadržati. Ali Proj se je stražniku iztrgal in skočil v vodo. S težavo ga je nato stražnik s pomočjo še nekaterih ljudi izvelkel iz vode. Proj je bil nezavesten. O dogodku je bila obveščena reševalna postaja. Reševalci so Proja z umetnim dihanjem spravili k življenju, nato ga pa odpeljali nazaj na opazovalni oddelk.

© **Rekrutsko.** Te dni prilajajo v Ljubljano iz ljubljanske okolice fantje na nabor. Fantje so povečini pametni, čeprav malo vriskajo in pojejo, je pa med njimi seveda tudi nekaj zalatelov. Nekaj takih fantov je včeraj dopoldne vprizorilo na Krekovem trgu komike poln prizor. Štirje fantje so se namreč naveličali čakati v dvorani Mestnega doma zaključek komisije ter so pobegnili iz dvorane skozi okno v I. nadstropju ter so splezali po železnju svetilke na tla. Trem se je to povsem gladko posrečilo, četrti pa je bil tako neroden, da je razbil obločnico. Mestni uslužbenci so to takoj opazili in so hoteli prijeti nerodnega. Ali fant se je pogнал v beg proti Poljanski cesti. Pri-sotni orožnik pa si je hitro sposodil kolo in fantja dohitel. Fant je milo javkal, naj ga izpuste, češ da bo plačal razbiti obločnico. Res je izvelkel 120 Din in poravnal škodo. Gospodje od rekrutne komisije pa so fantu povedali še nekaj krepkih naukov.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

6. junija, sobota: ZELENI KAKADUJ; ON JE VSEGA KRIV. Red C.

7. junija, nedelja: Zaprto.

8. junija, ponedeljek: Zaprto.

OPERA.

Začetek ob 20.

6. junija, sobota: RIGOLETTO. Gostuje Svetozar Banovec. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

7. junija, nedelja: MASCOTTA. Ljudska predstava po znižanih cenah.

8. junija, ponedeljek: Zaprto.

Kadar kupujete

gramofone in plošče ogledajte si preje zalogo trvdke A. Rasberger — Jugosport r. z. z. o. z. v Ljubljani, Miklošičeva c. 34.

dukejmi, marveč če že ne z dragimi olji, vsaj z orig. grafikami in akvareli. Nakup umetnine, ki nosi vse znake kvalitete, pomeni dragoceno in plodno investicijo, ki v tem pogledu daleč prekaša kapital, naložen v perzjance, ter nosi lahko 100 in tudi več stotne obresti srečnim posestnikom v ceni rastočih slik in plastik. Opozarjamo le na Groharja. Slike, ki jih je umetnik v svoji bedi prodajal za par sto predvojnih kron, so danes vredne 30—40.000 Din in se za to ceno tudi tržijo, prav tako rastejo v cenah tudi dela drugih še živih umetnikov, zlasti garde naših impresijonistov.

Sam sem doživel slučaj, da je bila slika, ki sem jo v nujni sili prodal bankirju za dvesto predvojnih kron, prodana par let pozneje za 6000 Din, še par let pozneje pa, menjajoča svojega lastnika, za celih 20.000 Din. V drugem slučaju se je »znenbil« gospod moje slike, ki jo je tudi v tako težkih časih kupil za bagatelo 600 Din, da jo proda trgovcu z umetninami, ki jo prodaja danes za 3000 Din.

Pariz, Berlin, živita — z mirno vestjo to lahko trdim, skoro do polovice od trgovine z umetninami: propadajoče italijanske finance rešujejo le še ogromni zakladi umetnin, neizbržen vir kreditov; sovjeti organizirajo finančno svojo pjatiletko s prodajo umetnin — in mi? Malenkostno in bojazljivo izbegavajoč morebitni riziko, zaklepamo svoje blaginje, mesto da aktivno posežemo z krepko roko v tempo slovenskega duhovnega ustvarjanja, ki le prav nič ne zaostaja za našo renesanso na industrijskih, obrtnih in trgovinskih poljih.

Nad 200 likov je zbranih na tej res lepo zaokroženi razstavi. Nad 30 in več umetnikov, veterani-pionirjev, sredi dobe stoječih, najmlajših borcev, med njimi že slavna imena, med mlajšimi nova imena, odkritja silne obljube za bodočnost udarne sile močnih talentov, od katerih velja zlasti zapomniti imena Gorjup, Gorše, Košir in Jirak. Tudi dvojica Nemecv održavljano je to pot na razstavi v složni harmoniji s slovenskimi tovaršici.

O delih samih pa nai sodijo kritiki.

I. V.—E.

Na delu za naše kmetijstvo

Plenarna seja okrajnega kmetijskega odbora za okraj dravogradski

Pretekli mesec se je vršila v Dravogradu v restavraciji g. Komauerja plenarna seja okrajnega kmetijskega odbora, ki je bila prav dobro obiskana.

Ob 3 popoldne je otvoril sejo predsednik okr. kmet. odbora g. ing. Franjo Pahernik, pozdravil navzoče ter se pri tem spomnil umrlega nadzordarja sumarskega referenta g. Praha. Tajnik okr. kmet. referent Zdošek prečita zapisnik zadnje plenarne seje, nakar poda stvarno poročilo predsednik o delovanju okr. kmet. odbora o nabavi plemenskih ovac, o ustanovitvi gozdne drevesnice, o kmetijskem zimskem tečaju v Vuhredu, kjer je izrazil zahvalo vodji tečaja kmet. referentu Zdošku za dobro uspehi tečaj. Nadalje omeni o nagradah in diplomah kmetijskim pomočnikom in pomočnicam za zvesto večletno službovanje pri enem in istem izrazito kmetem gospodaru. V to svrhu so določene sledeče nagrade: 1. nagrada za 40 letno službovanje pri enem gospodaru znesek Din 500 in diploma s pozlačeno številko 40; 11. nagrada za službeno dobo 25 letnega službovanja, v iznosu 300 Din in diploma; 111. nagrada za dobo od 10 do 25 let službovanja. Nadalje poda blagajnik g. Ambroz poročilo, kjer omeni, da lanske leto ni bilo nobenih dohodkov, pač pa samo izdatki. Nato poroča tajnik odbora glede izplačila nagrad poselnikom v letu 1931 licencovanih bikov in o delovanju očjega odbora, nakar so se vzele v preteza razne prošnje, naslovljene na okr. kmet. odbor, ki so bile precej ugodno rešene. Skupni proračun okr. kmet. odbora znaša 60.500 Din in sicer: Podpora za skupno plemenskih bikov izven okraja 6000 Din; za zornice hleve in gnojne jame 6000 Din; prispevek k nabavi kmetijskih strojev kmet. podružnicam 3000 Din; za cepljenje praštev 3000 Din; za nabavo plemenskih mrkčev 2000 Din; za stroške gozdne drevesnice 5000 Din; rezervni fond za sadno drevesnico 3500 Din; sadijskim podružnicam po 500 Din 2000 Din; pašnim in živinorejskim za drugam 3000 Din; nagrade poslom 15.000 Din; za

seje okr. kmet. odbora 3000 Din; tajništvo in blagajništvo 3500 Din; upravni in pisarniški stroški 1000 Din; razne nagrade in stroški 4500 Din; skupaj 60.500 Din. — Pri slučajnostih so se obravnavala razna vprašanja v svrhu izboljšanja kmetijstva v okraju. — Tajnik.

Poučni tečaj in sadijsko zborovanje v Ljutomeru. Na povabilo »Društva sadijskih trgovcev za dravsko banovino« se je vršil 31. maja 1931 v Ljutomeru poučni tečaj in sadijsko zborovanje mropolskih in gornjemedijskih sadijerejev in sadijskih izvoznikarjev, katerega se je udeležilo do 100 udeležencev od blizu in daleč. Otvorjač poučni tečaj, je predsednik Društva sadijskih trgovcev g. Pevec iz Ormoža orisal in predložil splošen položaj v sadijstvu ter težnje in zahteve inozemske sadne trgovine, nakar je kmetijski referent g. Znidarič v lepem govoru predaval o gojitvi in pripravi sadja za prodajo. Obenem je priporočal sadijerejem posamezne sadne vrste iz Sadržne izbora, katere se za naš okoliš iz pomolškega stališča posebno priporoča, nakar se je zadeva pretresla tudi od strani izvoznikarjev, tako da je vsakdo dobil pregled, katere vrste sadja najbolj uspevajo pri nas in pa katere vrste se najbolj vnovči oziroma po katerih je več vprašanja. Sledeči govorniki so pretresali vprašanje sadne trgovine ter v glavnem povdarjali potrebo po sodelovanju med sadijerci in sadijski trgovci; zahtevali so nadalje odpravo nelegalne in neregulirane sadne trgovine, slučajnostne mesetarije. Pred zaključkom tečaja se je bankski svetnik in predsednik Kmetijskega odbora g. Jakob Rajh iz Ljutomerja zahvalil društvu za prirejen tečaj in za stvarna izvajanja posameznih govornikov ter v imenu sadijerejev apeliral na društvo, da izvoz sadja podvigne in nelegalno trgovino odpravi, kar se mu je od strani društva zagotovilo. G. Rajh je izrazil željo, da priredi društvo meseca avgusta še en tak tečaj v Ljutomeru, čemur bo radevolje ustrejal.

Sv. Primož gobe seje

pravi ljudski glas in res se povečinioma približno okoli dneva tega svetnika, ki je 9. junija, že pojavljajo posamezni prvi jurečki. Iz bližnjih okoliš so že prinesli na trg prve sveže gobane, ki pa so precej črvi. Prave rasti, ki je lanske leto ob tem času že bila, pa še nikjer ni in je najbrž temu vzrok letošnja pozna pomlad, ko se je vse za en mesec zakasnilo. Čim se bodo začeli pojavljati jurečki v večji množini, se bo pričela tudi vsakoljetna trgovina s suhimimi gobami. Ob tej priliki ponovno opozarjamo nabiralece na pravilno nabiranje, rezanje in sušenje, ker le prvotno belo in enažno blago se v današnjem težkem gospodarskem času lahko s pridom prodaja. Zahtevajte v ta namen navodila od strokovnjakov in veletrgovcev s suhimimi gobami, ki vam jih bodo rade volje dajali.

Lansko leto je bilo gobje leto osobito na Dolenskem in Posavju zelo obilno, tako da so imeli ti kraji celo štirikratno rast in prislovica pravi: »Štiri rasti zgledajo zemljo do kosti, to se pravi, da se letos v teh krajih ne nadejajo tako obilne letve. V kolikor je ta pogovor resničen, bomo videli.

Cene suhim gobam se zelo menjajo. Nabrane in posušene gobje oddajajo epoti in jih ne zadržuje doma! Osobito spomladanske gobje izgube kmalu na sveži barvi in se veliko prej pokvari, kakor jesenske.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 31. maja 1931. (Vsi v milj. Din; v oklepajih razlika v primeri z izkazom 22. maja.) Aktivna: zlato in devize 212,5 (—8,5), tečajna razlika 422,1 (—35,8), posojila: menična in lombardna 1.436,8 (+90,2); pasiva: bankovci v oktobru 4.790,8 (+171,5), drž. terjat. 46,1 (—5,2), žiro 510,8 (—102), razni računi 449,9 (—38,2); ostale postavke neizpremenjene.

Stabilizacija portugalske valute. S 1. julijem bbo izvedena stabilizacija portugalske valute na tečaju 108,25 escudov za funt sterling. Zato bodo iz prometa potegnjeni vsi bankovci malih vrednosti. Po zakonu mora znašati zlato kritje najmanj 30%.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Varaždinu. Kakor poročajo zagrebški listi, bo Ljubljanska kreditna banka otvorila svojo podružnico v Varaždinu. Kakor znano, ima banka podružnico v Zagrebu že od februarja 1930.

Obrtnike, ki obiščejo velesejem, opozarja Zavod za pospeševanje obrta, da se bo vršilo v nedeljo dne 7. t. m. popoldne ob 10 v paviljonu Zavoda PO Zbornice za TOI, ki se nahaja v sredini velesejskega razstavnega prostora (paviljon C) predavanj predsednika Zavoda PO g. Ivana Ogrina o gospodarskem položaju obrtništva, ob 11 pa se vrši v

paviljonu tovarne za dušik Ruše praktično razkazovanje avtoгена varenja. Zavod vabi, da se obrtniki in obrtniški pomočniki v čim večjem številu udeležijo teh prireditve. Ako ima kdo kak predmet, ki bi ga rad zavaril, bode to lahko storil pri tej priliki po navodilih in s pomočjo inštruktorja varilnega mojstra in inženjerja, ki vodi prireditve.

Borza

Dne 5. junija 1931.

Denar

Devizni tečaji so danes oslabei. Promet je bil srednji, znatnejši le v devizi Drava. Vse zaključene devize je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2276 bl., Berlin 1341,25—1344,25 (1342,75), Bruselj 787,78 bl., Budimpešta 987,67 bl., Curih 1095,30—1098,30 (1096,80), Dunaj 793,14—796,14 (794,64), London 275,25 bl., Newyork 56,455 bl., Pariz 221,56 bl., Praga 167,14—167,94 (167,54), Trst 295,88—296,03.

Zagreb. Amsterdam 2273—2279, Dunaj 793,14, 796,14, Berlin 1341,25—1344,25, Bruselj 787,78 bl., Budimpešta 986,17—989,17, London 274,812—275,612, Milan 294,90—296,90, Newyork ček 56,355—56,555, Pariz 220,56—222,56, Praga 167,14—167,94, Zürich 1095,30—1098,30.

Skupni promet brez kompenzacij je znašal 3,5 milij. Din.

Belgrad. Berlin 1341,25—1344,25, Budimpešta 986,16—989,16, Dunaj 793,14—796,14, London 274,65—275,45, Newyork 56,35—56,55, Pariz 220,56—222,56, Praga 167,14—167,94, Trst 294,98—296,98, Zeneva 1095,30—1098,30.

Curih. Belgrad 9,115, Pariz 20,20, London 25,095, Newyork 515,80, Bruselj 71,85, Milan 27, Madrid 49,40, Amsterdam 207,50, Berlin 122,41, Dunaj 72,475, Stockholm 138,1725, Oslo 138,125, København 138,125, Sofija 3,735, Praga 15,28, Varšava 57,825, Budimpešta 90,05, Atene 6,70, Carigrad 2,4475, Bukarešta 3,0725, Helsingfors 12,975.

Vrednostni papirji

Tudi danes je bila tendenca za dolarske papirje slabša in tečaji so ponovno popustili. Ravno tako je popustila tudi vojna škoda. Zanimivo je, da v Zagrebu, razven v Blerovih posojilih, sploh ni bilo prometa v državnih papirjih. Znatnejši je bil promet v 8% dolarskem posojilu. Med bančnimi papirji je bila zaključena Poljovanka po slabšem tečaju 53, nadalje je bilo več zaključkov v delnicah Unionbanke, ki je popustila na 167, kasneje pa se je okrepila. Več prometa je bilo tudi v delnicah Jugobanke, ki je najprej popustila na 67 in ostala na koncu 68. Tudi Praštediona in Srbska sta bili slabšeji, vendar so se tečaji držali. Znatnejši je bil promet v industrijskih papirjih, ki so tendirali v glavnem neizpremenjeno, deloma pa so bili slabšeji.

Trboveljska se je najprej učvrstila na 260, v teku borzuega sestanka pa je popustila na 254.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 90,50 bl., 7% Bler. pos. 81 bl., Celjska 150 den., Ljublj. kred. 120 den., Praštediona 950 den., Kred. zavod 160—170, Vevče 120 den., Stavbna 40 den., Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 86—87,50, agrarji 48—50, vojna škoda ar. 412—413, kasa 414 bl., 12. 413—415, 8% Bler. pos. 88,50—89 (90, 88,50, 88,25, 88,125, 88,25), 7% Bler. pos. 79,75—80,25 (80,50), 7% pos. Drž. hip. banke 82—83,50, 6% begl. obv. 64,50—65,50, Tobac. srečke 25 den., Srečke Rdeč. križa 44 bl. Bančne delnice: Hrvatska 50—60, Katolička 33—35, Poljo 53—54 (53), Kreditna 119—124, Union 168—175 (167, 167,50, 160, 169, 168), Jugo 67—68 (70, 69, 68, 67, 68), Lj. kred. 120 den., Medjunarodna 68 den., Narodna 7250—7600, Praštediona 950—960 (950), Srbska 190—192 (190, 191), Industrijske delnice: Nar. sum. 25 den., Guttmann 126—128 (128, 129, 128, 127), Slaveks 25—27,50 (25,5), Slavonija 200 den., Danica 68—70 (70), Drava 235—236 (235), Sečerana Osiek 245—260, Nar. ml. 180 bl., Osj. ljev. 180—210, Brod. vag. 64 den., Union 70 den., Vevče 120—123 (120), Isis 50, Ragusea 300 bl., Oceania 189—190 (190), Jad. plov. 480 den., Trboveljska 252—255 (260, 255, 254).

Belgrad. 7% inv. pos. 87—87,50, agrarji 50—50,75, vojna škoda 413,75—414,50 (1050 kom.), 6. 414 den., 9. 416,50 den., 11. 417,50 den., 6% begl. obv. 64,50—67 (285,000 nom.), 7% Bler. pos. 80,50—80,75 (7000 dol.), 7% pos. Drž. hip. banke 82,75—83 (3000 dol.).

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 78—80, Newyork: 8% Bler. pos. 85—86, 7% Bler. pos. 77,50—79, 7% pos. Drž. hip. banke 80,25—81.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 91,25, Wiener Bankverein 15,15, Escompteges. 153, Zivno 81,50, Guttmann 14,25, Mundus 105, Alpine 14,60, Trboveljska 30,50, Kranj. ind. 37, Prager Eisen 274, Leykam 2,40, Rima Murany 38,60.

Žitni trg

Žitni trg je miren in je kupčija naravnost minimalna. Cene so ostale neizpremenjene.

Novi Sad. Pšenica: 79-80 kg srbč. n. bč. okol. N. Sad 170—180, bč. okol. Sombor 165—170, potiska šlep 182%—187%, gbc., gbn., ban. Peka šlep 180—185, sr. 78 kg 165—170, okol. Indija 78 kg 170—175, slav. 78 kg 165—167%, slav. šlep 77/78 kg 162%—165, koruza: bč. okolica Sombor 102—104, moka: bč. 0,00 260—280, st. 2, 250—260, st. 8, 120—130. Vse ostalo neizpremenjeno, Promet: pšenica 1 vagon, koruza 18 vagonov, moka 7 vagonov, otrobi 5 vagonov. Tendence: mlačna.

Sombor. Pšenica: bač. potiska šlep 80 kg 185—190, bač. okol. Sombor 70-79 kg 165—170, gbc. 79-80 kg 180—185, sr. 78 kg 165—170, slav. 78 kg 162%—167%. Moka: bač. 0,00 260—280, 2. 245—260, 5. 225—240, 6. 202—220, 7. 165—180, 8. 105—120. Otrobi: pšen. bač. 107%—112%. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence: mlačna. Promet: 62 in četiri vagona.

Budimpešta. Tendence neenakomerna, promet miren. Pšenica: jun. 14,50—14,60, zaklj. 14,50—14,51. Koruza: jul. 13,40—13,48, zaklj. 13,43—13,45, avg. 13,60—13,63, zaklj. 13,63—13,64, maj 11,90—12,23, zaklj. 11,90—11,92, jul. 10,90, zaklj. 10,85—10,90, avg. 11,05, zaklj. 11,00—11,05.

Živina

Mariborski svinjski sejem dne 5. junija. Pripeljanih je bilo 410 svinj. Mladi prašiči 5—6 tednov stari 40—80 Din, 7—9 tednov 90—130, 3—4 mesece 160—250, 5—7 mesecev 350—400, 8—10 mesecev 450—500, 1 leto 900—1500. 1 kg žive teže 6—8 Din, mrtve 9—10. Prodanih so bili 204 komadi.

Les

Eksekutivna prodaja. 6 kub. m javorjevih plohov 90, 100 mm od 2 m dalje, od 22 cm dalje 300 Din; 7 kub. m polmoravov od 4 m dalje 38x78 cm, 4 kub. m desk 4 m 28, 38, 40 cm, 30 kub. m moravov in polmoravov 24-38 do 98-98. deske 24 do 48 cm po 4 m 22 Din. Skupno 2 vagona.

Parketne deščice

hrastove in bukovne dobavlja in poklada

Laurenčič & Co
Ljubljana

Vošnjakova ulica 16

Oglejte si kvaliteto blaga.

Sport

ILIRIJA : AUSTRIA (CELOVEC) 3 : 3 (1 : 2)

Pred pičim številom gledalcev je bila na praznik igrana prijateljska tekma med kombiniranim moštvom Ilirije in pa starim znancem Ljubljancem, celovsko Austrijo. Prireditelj je zaslužila večji obisk. Videti je bilo precej lepih in napetih trenutkov. Liga tekme so precej vzrok, da ni zanimala za druge nogometne tekme.

Moštvo gostov je neodločen rezultat zaslužilo. Kajti v prvem polčasu so imeli več od igre in tudi drugače postavili bolj enotno in zglajeno moštvo. Glavna opora moštva je srednji krilec, ki je nadkriljeval nasprotnika v prvem, kakor tudi v drugem polčasu. Nekaj so pa koroški klubi pridobili, kar jim gotovo ni v prid. Igrajo preveč ostro in ne štedijo nasprotnikovih nog. Drugače pa igrajo še vedno tako kakor do sedaj primitivno, toda zelo marljivo.

Domače moštvo ni zadovoljilo. Zlasti prvi polčas igra nikakor ni mogla razviti. Napad, slabo podpiran po krilski vrsti, sam ni mogel ničesar napraviti. Seje v drugem polčasu, ko je prišel na mesto srednjega krilca Varčič, je šlo bolje. Najbolj je seveda ugajala napadalna vrsta. Napad v sestavi Svetic, Neli in Lee, je največ pripomogel k neodločenemu rezultatu, kajti le radi energičnih napadov je bilo doseženo izenačenje. Take odločne volje, kakor je bil pokazal zlasti Neli pred golom, že lep čas nismo videli. Pokazal je prav za prav, kakor mora igrati zveza. Posebna točka je bil sodnik g. Dolinar. Le sreča, da v tej igri ni bilo nobenih poškodb.

CONCORDIA DOSPE KOMPLETNA V LJUBLJANO

Državni prvak zagrebška Concordia, ki je v četrtki v prv. borbi odpravila »purgerje« 2 : 1, prispe v Ljubljano s kompletnim moštvom. Za nastop v Ljubljani se je Concordia dobro pripravila.

Ali bo Concordia tudi v Ljubljani odnesla jutri dve dragoceni točki? Vemo, da bo njeno moštvo tehnično prednjačilo, toda od domačinov pričakujemo, da bodo vložili v borbo vse sile, voljo in elan. Tekma se odigra v nedeljo na igrišču ASK Primorje ob 17.30 ob vsakem vremenu. Predtekmo odigraja SK Jadran in SK Grafika ob 15.45. — Kujundžić iz Subotice je poverjen z vodstvom prv. tekme Concordia : ASK Primorje. Z rezervno za g. Kujundžića v osebi g. Padjena, starega člana Concordie, ne moremo biti zadovoljni. Vsekakor se za tako važne tekme ne bi smelo delegirati sodnikov, ki so člani nastopajočih klubov.

DVE LEPI SPORTNI PRIREDITVI

Danes popoldne in jutri dopoldne bomo imeli v kopališču in igrišču Ilirije lepe sportne prireditve.

F. T. C. plavalni klub iz Budimpešte tekmuje v soboto popoldne proti SK Iliriji. Madžari nastopijo s plavalci, s skakačji in z waterpolisti tako, da se nam obeta v ilirjanskem kopališču izreden sportni užitek. Z njimi pride tudi Szegely, drugi najboljši madžarski sprinter za dr. Baranijem. Zanimivo bo videti, v kakšni formi so domači plavalci že sedaj začetkom sezone: zlasti Lampretova je tekom zimskih trenuigov znatno napredovala in v soboto bo skušala rušiti jugoslovanski rekord v crawlu na 100 m.

Program tekmovalja je naslednji:

1. 5 x 50 m prosto gospodje
2. 4 x 50 m prosto dame
3. 100 m prsno gospodje
4. 100 m prsno dame
5. 100 m hrbtno gospodje
6. Skoki
7. 3 x 100 m mešano gospodje
8. 3 x 100 m mešano dame
9. 50 m prosto juniorke
10. 50 m prosto juniorji
11. 100 m prosto gospodje
12. Waterpolo FTC Budapest : Ilirija.

Druga važna prireditev je državno prvenstvo v lahki atletiki. Nov način tekmovalja ne dopušča rekordov ali vrhunskih rezultatov; zadostuje določen minimum za določeno število točk, tako da odločuje prav za prav število sodelujočih o zmagi. Zato sta se pa tudi oba ljubljanska kluba potrudila in postavila precejšnje število atletov. Skoraj 250 bo vseh skupaj in ta številka pove, da se pri nas lahka atletika lepo razvija. Pričakujemo, da se ne bodo ponovili slabi starti in napačno stopanje. Take in podobne stvari so svojočasno zakrivila, da je lahka atletika pričela nazadovati. Tedaj ko je postalo zanimanje zopet večje, se take stvari ne smejo ponoviti, saj je to pred leti ubilo atletiko.

Earl Derr Biggers:

Kitajčeva papiga

»Zavedal sem se, za kaj gre, zato sem se besno pognal v Delaneyja. Streljal je in me zgrešil. Ustrelil je drugič — začutil sem, kakor bi me bil kdo zbadel v pleča, in se zgrudil.

Najbrž sem nekaj časa ležal brez zavesti. Ko sem se osvestil, sem slišal, kako je Delaney tajniku, ki se je drl na vso moč, razlagal, da me je ubil. Kajpada sta potem videla, da še diham. In prijatelj Jerry je bil zelo za to, da bi me kar pihnila. Toda tajnik ni hotel, marveč je zahteval, naj se zgodi z menoj tako, kakor je bilo domenjeno. Ničvredni izdajalec mi je tedaj rešil življenje; bržkone iz same strahopetnosti. Zavlekli so me tedaj v avtomobilu v stari rudnik Petticoat. Zjutraj so me capini pustili tam samega; le profesor, ki se je bil pridružil naši družestni družbi, je ostal pri meni, mi zavezal rano in mi dal jesti. V nedeljo popoldne je odšel ter se vrnil pozno zvečer s svojim bratom Philom, ki je bil poslej moj ječar.

Kaj se je dogajalo na farmi, veste sami bolje od mene. V ponedeljek mi je moja hči Evelina brzojavno javila, da pride. Seveda jo je bilo treba odstraniti s pozorišča intrig. Zato se je Thorn odpravil ponjo v Eldorado, ji sporočil, da sem ranjen ter tudi njo privedel v rudnik. In še sedaj bi medlela v ječi, ko bi danes ne bila prišla Eden in Holley iskat mlačo damo, ki je v svojo nesrečo zašla tjakaj.

Madden je vstal. »Še nekaj! Thorn, slišal sem vas, ko ste onega usodnega večera dejali Delaneyju: »Vi ste se ga vedno bali... Ze tedaj v New Yorku... Kaj ste hoteli reči s tem?«

Skrušeni tajnik je dvignil svoj obraz iz rok, s katerimi ga je zakrival. »Že prej enkrat smo skovali podoben naklep, ko ste šli na lov. Toda Jerry, ta strahopetec, se je izmaknil zadnji hip.

»Kako neki ne?« je siknil Delaney. »Saj nikomur izmed vas nisem mogel zaupati. Potuhnjeni lisjaki ste...«

»Mene misliš?« se je razhudil Phil Maydori.

»Koga drugega pa? Ali mar nisi poskušal, da bi sam pobasal bisere, ko smo te poslali v Frisko, da bi nam spravil z glave Louieja Wonga? O, vse vem...«

»No — kaj zato? Saj si se jih sam kanil polastiti. Kaj si nameraval, ko si mislil, da jih bo prinesel Draycott? Toda brat Henry se te je držal, ko klop...«

»Tako je!« se je vmešal profesor. »Hotel se je izmuzniti, da bi se sam sešel z Draycottom. Če misliš, da tega nisem opazil, se motiš, prismojeni norec! Kajti, kaj drugega pač nisi. Prismođa sede in piše igralkam hrepenenja polna pisma...«

»Kdo bi imel več pravice do bisero?« je zarjul Delaney. »Kaj bi bili počeli brez mene? Čedni pajdaši ste mi bili! In ti — zopet se je obrnil k Maydori — si si privoščil največjo blaznost. Kateri nori hudič te je pa zmotil, da si tu pred vrati Louieju Wongu porinil nož v trebuh...«

Obdolženi je bil ogorčen kakor nedolžen poštnjak. »Kaj?! Jaz sem zabodel Louieja Wonga?«

»Da, ti!« je zakričal sedaj tudi Thorn. »Zraven sem bil in videl. Lahko prisežem...«

»Kakor sokrivec, kajne?« je pičil sodnik Cox. »Če spustimo te capine drugega na drugega, pridejo vsi na vislice.«

»Molčite no, fantje!« je milo miril Gamble. »Tako se vedno bolj pogrezamo. Gospod sodnik, pripravljani smo...«

»Še ne!« Charlie Chan je postavil pred gospodarja črno torbo. »Notri boste našli polno gotovine, gospod Madden. Nekaj za prodane delnice, nekaj vam je nakazala vaša newyorška pisarna. Delaney vam bo povedal, je li vse.«

»Vse je notri!« je strupeno siknil milijonarjev dvojniki.

»Tako?« Kitajec je zmajal z glavo. »Kako pa je bilo tisto z Eddiejem Bostonom?«

»A tako! Temu sem pa res moral odriniti pet tisoč dolarjev. Da bi molčal. Spoznal me je zadnjič na dvorišču. Upam, da jih zopet izpulite ciganu, umazanemu!«

»No, tedaj pa odrinimo!« je velel sodnik. »Na svidenje jutri, gospod Madden!« Četica uradnikov in njihovih jetnikov je izginila v temini pušavske noči.

»Tame! pobira pete Delaneyeva štiripresna deteljica,« je dejal Bob, »in tudi jaz naj povežem svojo culico. Odpeljem se z vlakom ob pol enajstih v Barstow. Če mi dovolite, da zadnjikrat prisledem k vam na voz, gospodična Wendell, vam bom odkritosrčno hvaležen. Rad bi namreč z vami spregovoril še nekaj besed. O Wilburu!«

»Mene pa peče vest, gospod Madden,« je priznal Will Holley. »Sestavil sem znamenit intervju, ki ga vi nikdar niste dali.«

»No, s tem si le nikarte beliti glave! Krijem ga s svojim imenom.«

»Vaša ljubeznivost je velika! Toda rad bi vedel, zakaj so ti dedci članek sploh sestavili.«

»To je čisto preprosta reč!« je opozoril Chan. »Brzojavili so newyorškemu uradu, naj pošlje denar. Kako bi bili mogli lažje dokazati, da Madden res prebiva na farmi, kakor s tem, da so to raztrobili v listih? Tiskana črka ima vedno upravičeno moč.«

V deželi češnjevega cvetja

Nam zapadnjakom se zde Japonci zagonetni, tuj in tajinstveni narod. Dejansko so Japonci največji mojstri v prikrivanju svoje notranjosti, svojih pravih misli in čustev, do katerih ne more prodreti noben tujec.

Na zunaj je Japonca sama ljubeznivost in uljudnost. In Japonke! Ali si je mogoče misliti kaj nežnejšega, čarobnejšega kakor smehljaj Japonke? Ali ne morejo biti ljudje srečni v deželi, v kateri se znajo ženske tako smehljati? Ljubke in elegantne, kakor dragoceni sladkorčki v svilnem papirju drobne po ulici v svojem rožastem kimonu z zibajočim korakom. Če srečajo prijateljico, potem se s sklenjenimi rokami trikrat poklonita druga drugi in tiho pozdravita. Nato se vpršata, kako se godi celi preblagorodni rodovini. Tega ceremonijelnega pozdrava ne opusti niti najprostejša Japonka.

Večina japonskih hiš je enonadstropnih. Pravijo, da zaradi pogostih potresov; toda

stva kakor pred pokrajinsko sliko velikega umetnika.

Domovinska ljubezen je glavno gibalno vsega Japončevega življenja. Za domovino ni le pripravljen umreti, marveč ji služi z vsakim dihljajem. Vse svoje umske sile, vse svoje sposobnosti posveča v njeno korist. Visoko izobraženi Japonci, sinovi iz najboljših hiš prihajajo v Evropo in Ameriko, da se nauče jezikov, da proučujejo gospodarske in kulturne razmere in dajejo domači industriji napotke, s kakimi izdelki more uspešno prodreti na evropski oziroma ameriški trg. Da pridejo v ožji stik z narodi, služijo kot brivci, natakarji na ladjah itd. Naravno, da so Japonci na glasu kot najspretnjši in najnevarnejši vohuni.

Vendar ne bi bilo prav, ako bi japonsko uljudnost, ki se nikdar ne izpusti, ki se zdi pretirana, sumničilo kot golo krinko lažljivosti in hinavščine. Ta uljudnost je marveč v celoti sad prastare kulture in nežnega občutja. Japonci nam bo smehljaje naznanili smrt svoje matere, a ne zato, ker ne bi za materjo žaloval, marveč zato, da nam ne bi prizadel bolesti. Res je pa, da je Japonci rojen diplomat in da mu njegova prirojena uljudnost pri tem izvrstno služi. Sam svoje misli in čustva zna izvrstno skrivati, izkoristiti pa nasprotnikove slabosti in napake.

V vsakdanjem življenju je Japonci zelo prijeten drug. Če nas skuša prevariti, ne dela tega iz veselja do varanja. Uljuden je do skrajnosti in vselej pripravljen pomagati. V poslovnih stvareh je zelo pošten. Občevanje z Japonci je tudi zato prijetno, ker so tudi osebno tako snažni kakor njihovi domovi. Prhe in vsakodnevne kopelji so udomačene v najširših slojih.



Blagoslov novega ogromnega stadiona v Tokiu.

Človeku se zdi, da so te majhne hiše umerjene nalašč za nežne japonske punčke. Drugo, kar opazi tujec, je skrajna snažnost po japonskih domovih, tudi najskromnejših. Skozi vrata, ki so dobrodejnim solčnim žarkom na stečaj odprta, vidimo v notranjost; tla so vsa pokrita s snežnobelimi rogoznicami, na katerih ni najmanjšega madeža. Nihče ne sme obut vstopiti v notranjost hiše, marveč se mora vsak že ob vходу sezuti in pustiti čevlje ali sandale na hišnem pragu. Nenavaden je prizor pred templji in velikimi trgovinami, kjer stoje neštet pari čevljev. In kar je najbolj zanimivo: nikoli se ne zgodi, da bi kdo čevlje zamenjal ali da bi bili ukradeni.

Evropskega pohištva po hišah ni. Sedeži in mize so nizki. Japonci sedijo s prekrižanimi nogami kakor krojači, spi pa na oblazinjenih rogoznicah. Po stenah vise slike in napisy iz izreki narodnih modrecev. Na policah vaze, kipei pravih živih živali, božanstev. V enem izmed kotov tradicionalna čajna miza z vso zapleteno opremo. Na častnem mestu pa vselej domači oltar, pred katerim se opravljajo molitve na čast duhovom dedov in hišnim bogovom. Vse skrajno snažno, izbrano, elegantno, brez vsake malovredne navlake, kakor se šopiri po evropskih hišah.

Iz tega prostora v drugega vodijo vrata, ki ne teko na tetajih, marveč se porivajo na desno ali levo in se ne zaklepajo. Stene so papirnate na lesenih okvirih in se dajo premikati, tako da se posamezni prostori vedno lahko povečajo ali zmanjšajo.

Najbolj pa je za Japonca značilen njegov vrt. Tu je nenadkriljiv umetnik. Japonci goje v loncih stoletne cedre. Vsak vrt je skladna celota kolikor mogoče vseh naravnih lepote: Himalaya, pragozd, Niagarski slapovi; krizanteme, vrtnice, klinčki, ki bi jih človek lahko vse nesel v enem samem žepnem robcu, ki so pa s svojim krasnim cvetjem neprestano himna vsemogočnemu. Vse v teh vrtovih priča o silni volji in neizrekljivi potrpežljivosti; vse je skladno, nobena stvar ne moti in ob pogledu nanje nas obhajajo približno ista ču-



Ben Turner, voditelj angleških strokovnih organizacij, ki ga je kralj povišal v plemski stan. S tem nameravajo okrepiti delavsko stranko v zgornji zbornici.



George Stephenson, iznajditelj lokomotive, ki je bil rojen 8. junija 1781.

Čuden slučaj

Priletni, neizobraženi delavec Marcel Ribière, ki je komaj podpisal lastno ime, je dolgo bolehal na raku in očito propadal. Naposled so ga prepeljali v neko pariško mestno bolnišnico. Bolezen je vplivala na njegove možgane. Slabo je razumel tuje besede in skoro vedno molčal. Noč in dan je nepremično ležal popolnoma oslabeel v svoji postelji. A minuli mesec, nekoliko dni preden je umrl, je ponoči postal hudo razburjen in začel nekaj kričati. Usmiljenka, ki je pohltila na pomoč, trdi, da je govoril bolnik v njej neznanem jeziku. Ko je videl, da ga ne razume, je z roko pokazal, da želi papir in svinčnik. Sestra mu je ustregla v nmenju, da bo umirajoči spisal oporoko. Bolnik je hitro popisal polo s čudnimi znamenji in se nato onesvestil. Potem je ostal miren do smrti... Zgodaj jutraj je izročila sestra dozdnevno oporoko zdravniku. Ta je tudi ni znal čitati in obvestil je upravo bolnišnice, ki se je obrnila na zaprisežene tolmače tujih jezikov. Naposled se je izkazalo, da je pisal umirajoči v stari kaldejski, ki so jo v Parizu razumeli samo trije znanstveniki. Ugotovili so, da vsebuje besedilo molitev, ki se z neznatnimi razlikami nahaja na številnih ohranjenih spomenikih. Odkod je vzel nepismeni delavec to molitev in kje se je naučil kaldejske — to je uganka. Spiritisti, ki so se zelo zanimali za dogodek, so seveda presodili, da je bil umrl delavec novo vtelesenje duše kakkega kaldejskega žreca, ki je živel pred neštevilnimi stoletji v Babilonu.

Poganski pogreb

Minoli mesec je na Angleškem umrla mistres Jane Golake, znana lastnica dirkalnih konj. Njeno telo so sežgali v krematoriju in nato, kakor je določala oporoka, prenesli pepel v hrastovi skrinjici na dirkališče Whiterby. Preden so se pričele tekme, je stopil vdovec z otroci v žalni obleki na dirkališče in po njem raztresel pepel. Pomagali so mu konjarji in jahači, ki so služili pokojni gospe. Nato so se začele dirke in konji so potepali pepel. Menda ni bolelo to nobenega izmed žalujočih ostalih, in ni nihče izmed njih občutil potrebo, da bi kdaj molil na materinem oz. ženinem grobu...



Grad Chequers, kjer se bodo vršila angleško-nemška pogajanja.

Sladkosnede Pariz

Pariz, 3. junija 1931.

Monsieur Marc Jaryc, vsevedni mož, ki sem imel čast spoznati ga v Parizu, me je vpeljal tudi v to posebnost. Jaryc pozna prav tako poslednji zvezek našega »Doma in Sveta«, kakor delo, ki ga pripravlja za izdajo John Galsworthy, zanima se za Ivana Cankarja prav tako kakor za Unamuna, skratka, ni je važne stvari v svetovnem slovstvu (in za svetovno slovstvo tudi morda povsem nevažne), ki bi je Marc Jaryc ne poznal; posreduje avtorske pravice, vodi špansko informacijsko službo v inozemstvu, organizira evropsko duševno delo v izdajah ene najpomembnejših francoskih založb, kateri suvereno načeljuje, se razume na vse, kar si kdo misliti more, da najbolj nedostopne naslove najbolj nedostopnih ljudi z ljubeznivo vizitko, ki odpira vrata kamorkoli — Marc Jaryc pa je sam popolnoma nedostopen... in pravi pravcati čudež me je doletel, da sem kljub temu prišel do njega.

A ne o teh malenkostih, o mnogo važnejšem doživetju hočem poročati, do katerega mi je pripomogel Marc Jaryc: doživetje pristnega francoskega obeda.

Seveda ni treba vzeti vsega, kar piše časopis, tako resno, kakor je napisano. A šalo na stran — pri nas in drugod po svetu obdajemo in večerjamo iz navade, pač zato, ker smo lačni in si moramo na kak način privržati dušo. V Franciji in zlasti v Parizu je stvar drugačna. Ure so natančno določene, ob katerih Parizani zajtrkuje, obeduje in večerja. Zajutrek od 12 ure do 2 ure, običajno v restavraciji, obed od 7 ure do 9 ure, doma večerja po polnoči... Kuhar uživa sloves umetnika (dober kuhar, seveda); njegovih tisoč

skrivnosti v pripravljanju jedil tvori posebno neznatno, a slovite restavracije, v kateri služi. A ne le v restavraciji, tudi na pariškem domačem ognjišču gojijo umetnost kuhinje z največjim spoštovanjem. To je le ena stran. Druga je način, kako uživa Francoz zanj pripravljena in na izbiro mu postavljena jedila. Sestava zajutreka ali obeda je prav posebna umetnija. Kombinacija, na načelih kontrastne sloneča, je velevažen faktor pristne francoske prehrane. Izbor vina, hors d'oeuvre, vprašanje ribe ali mesa, vprašanje zelenjave in začimbe, desserta itd., je vsaj tako važna, kakor vprašanje volitev novega predsednika francoskega senata.

Da, da... pri nas o tem nimamo pravega pojma. Nič ne rečem, da nam morda tega še manjka, toda...

Marc Jaryc me je popeljal v restavracijo »Au plat d'argent« ter mi pokazal na steni med drugimi sliko pisatelja Maurice Constantina-Weyera (čigar »Usodno preteklost« sem predstavil v prevodu slovenskim čitateljem), in pod sliko avtorjevo lastnoročno posvetilo lastniku restavracije, »čudovitemu gastronomu«. In vsevedni Jaryc nato: »O, Constantin-Weyer se spozna na te stvari. Kolikor vem, je edino ta lokal v Parizu odlikoval in sem zahaja, kadar pride iz Vichya... Nikar se ne čudite, Vaš avtor piše zdaj obsežno kuharsko knjigo, v zvezi s svojo ženo, in pa knjigo o vinu, to pa sam...«

Obedova sva res imenitno — po takem obedu se mi zdi vredno zabeležiti, da je francoska kuhinja slej ko prej na višku. Le... po naše je tudi dobro, manj zamudno in morda tudi bolj zdravo.

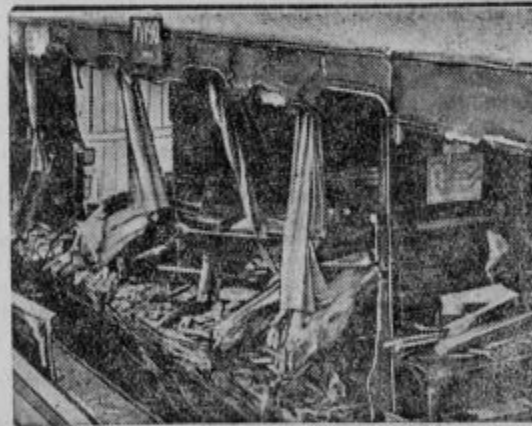
Silvester Škerl.

Volkovi napadli avtomobil

Po letošnji mili zimi so se v mongolskih stepah tako pomnožili volkovi, da so odredili lastniki čred velik lov. Med drugim se je odpravljalo iz mesta Barge z avtomobilom šest ruskih lovcev. Ob svitu so srečali sredi poti veliko čredo volkov, do 50 živali, z volkuljo na čelu. Eden izmed lovcev je soferja prosil, naj ustavi, nakar je volčjo vodnico ustrelil. Kroglja ji je prevrtila lobanjo, in je bila volkulja takoj mrtva. Vsi nadaljnji dogodki so znani samo po pripovedovanju težko ranjenega soferja. Pravi, da so se gnetli volkovi za trenutek nad ustreljeno vodnico, nato pa so se vsi zakadili v avtomobil. Lovci so soferju veleli, naj nadaljuje vožnjo in po večini niso niti pripravili pušk. Hiteli so na lov, kjer bi morali ustreliti stotine volkov, in se torej niso marali pobrigati za majhno krdelo. A motor je nepričakovano odpovedal, in se avtomobil ni premaknil niti za korak. Pobesneli volkovi so strgali usnjeno streho in se lotili ljudi. Zvlekli so jih drugega za drugim ven in takoj razmesarili. Sofer se je kljub temu divjanju naprej ukvarjal z motorjem in ga naposled vendarle sprožil. Avtomobil se je zganil. Več volkov je soferja vlekel za dolgi kožuh. Pošteno so ga oklali, a ropot stroja jih je naposled preplašil in so pobegnili. Sofer je pobegnil blizu 2 km daleč in na vso moč pognal avtomobil v gosto bodečevje, kjer je bil dobro skrit. Takoj nato se je onesvestil, ker je izgubil veliko krvi. Volkovi so ga hudo poškodovali in mu med drugim odtrgali eno uho. Sebe proti večeru so ga slučajno našli mongolski pastirji. Volkovi so požrli vso šestorico lovcev in zapustili na kraju napada samo oglodane glave pa kup krvavih človeških kosti.

Ameriška miselnost

Gospa James Rodney toži v listu »Daily Mail«, da je Anglija pod vplivom nezdrave novodobne duševnosti, ki je nastala pod ameriški vplivi, v težavnih poveljnih razmerah. Vedno širši krogi hočejo živeti tako, da bi jim zavladali drugi ljudje. Skromno družinsko življenje se smatra kot sramotno. Mali uradnik ali obrtnik rad napol strada, samo da je po modi oblečen in pripravljen je prodati lastno hišico, da bi kupil avtomobil. Luksuzne potrebščine gredo vedno dobro v denar, dočim nazaduje promet z živili in sl. Vsak hoče samo »navidezne sreče«, kar je slabo znamenje za Angleško, ki je bila poprej zvesta dedni skromnosti.



Železniški voz, kateremu je lokomotiva, ki je skočila iz tira, odtrgala zunanjo steno. Nesreča se je pripetila v Essen-Kupferdrehu in je zahtevala devet težko ranjenih.

Potujoč dobrotnik

Amerikanec Enoch Jones v Jersey Cityju je podedoval po očetu, latniku velikih tovarn, več milijonsko premoženje in pričel ugibati, kaj bi z njim počel? Naposled je sklenil, da bo najboljšje pomagati revežem. Ne da bi komu povedal svoje ime, se je v avtomobilu napotil v državo, ki jim je posebno škodovala suša. Vsi zaboji pod sedeži so natrpani s svežnji dolarjev. Jones se ustavi v kateremkoli hotelu, poišče o položaju okoljskih fermerjev, nakaze velike zneske denarja in potuje naprej. Casnikarjem, ki so ga naposled spoznali in mu sledili, je vedno odgovarjal eno in isto: »Kot očetov edinec sem tenaril vse svoje življenje in se nisem niti oženil. Zdaj sem že 38 let star pa sodim, da imam dolžnost storiti vsaj malo dobrega. Saj uči Kristus, da morajo bogati pomagati revnim.« Jones je že prepotoval države Virginijo, Karolino, Louisiano in zdaj se vozi ob Misissipi. Njegov z dolarji natlačeni avtomobil je dobil priimek »leteče blagajne«, a kljub temu ga ni do sedaj napadel noben tat ali razbojnik.



Pianist tipka pismo.